

'Toekomstperspectief voor het Deense model?'

- Studie naar een mogelijkheid voor
permanente bewoning van
recreatiewoningen in Nederland -

nederlands research instituut
voor recreatie en toerisme bv

'Toekomstperspectief voor het Deense model?'

- Studie naar een mogelijkheid
voor permanente bewoning
van recreatiewoningen in Nederland-

eindrapportage

Breda, juli 2005
2005.024/2005-016

Deze rapportage is door het
Nederlands Research Instituut voor
Recreatie en Toerisme (NRIT) exclusief
samengesteld voor het Ministerie van
VROM.

De inhoud van deze rapportering is
dan ook strikt vertrouwelijk.

NRIT
Paardeweide 5d
4824 EH BREDA
tel: 076 542 06 00
fax: 076 542 07 20
Email: info@nrit.nl
Website: www.nrit.nl

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doelstelling en onderzoeksvragen	5
1.3	Leeswijzer	6
2	Onderzoeksverantwoording: afbakening en methodiek	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Afbakening en definities	7
2.3	Deskresearch en secundaire analyse	10
2.4	Aanvullende primaire dataverzameling	10
2.5	Effectberekeningen	12
3	Huidige vraag- en aanbodsituatie	13
3.1	Vraaganalyse: vakantie- en persoonskenmerken van bezitters van recreatiewoningen	13
3.1.1	Vakantiekenmerken recreatiewoning-bezitters	14
3.1.2	Persoonskenmerken recreatiewoning-bezitters	18
3.1.3	Wensen en voorkeuren van potentiële kopers van recreatiewoningen	23
3.2	Aanbodanalyse	26
3.3	Ontwikkelingen in het beleid	29
4	Toekomstplannen	31
4.1	Inleiding	31
4.2	Doelgroepen	31
4.3	Kenmerken van de doelgroepen in relatie tot het Deense Model	36
4.3.1	Doelgroep 1: huidige doelgroep	36
4.3.2	Doelgroep 2: toetreders	37
4.3.3	Doelgroep 3: plannenmakers	39
4.3.4	Doelgroep 4: kanshebbers	40
5.	Raming effecten van invoering van het Deense Model in Nederland	41
5.1	Potentiële doelgroep	41
5.2	Huidige doelgroep	42
5.3	Toekomstige ontwikkelingen	42
5.4	Gevolgen voor kwetsbare gebieden	46

5.5	Gevolgen voor de verhuurmarkt voor recreatiewoningen	47
5.6	Gevolgen voor de reguliere woningmarkt	48
5.7	Buitenlandse vraag	50
5.8	Slot	54
Bijlage 1	ContinuVakantieOnderzoek	56
Bijlage 2	Vragenlijsten	61
Bijlage 3	Tabellen ContinuVakantieOnderzoek	62

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In de zeventiger jaren stond het fenomeen 'permanent recreatief wonen' reeds ter discussie. Anno 2005 is dit onderwerp niet alleen nog steeds actueel, maar ook beleidsmatig 'beladen'. Objectief gezien, kan echter geconstateerd worden dat er in Nederland voor deze problematiek nog steeds geen specifieke structurele oplossingsmogelijkheden zijn ontwikkeld. De (politieke) discussie beweegt zich dientengevolge veelal nog steeds tussen een totaalverbod enerzijds of een generaal pardon anderzijds.

Permanent wonen is ongewenst, omdat het buitengebied voor iedereen toegankelijk moet zijn om te recreëren. Permanente bewoning van recreatiewoningen heeft tot gevolg dat er meer vraag naar recreatiewoningen ontstaat. Dit heeft verdere 'verstening' van het buitengebied tot gevolg. Daarnaast is permanent wonen in strijd met het bestemmingsplan. Het gemeentelijke bestemmingsplan geeft aan of ergens wel of niet permanent gewoond mag worden.

Vanuit de markt is er echter wel degelijk vraag naar permanente bewoning van een recreatieverblijf in verband met de hoge kwaliteit van de woonomgeving en de locatie van de woning. Met name ouderen blijken het aantrekkelijk te vinden een recreatiewoning permanent te betrekken, waardoor de geboden voorzieningen vaak niet (meer) aansluiten op de behoeften van de bewoners.

Tot op heden neemt de onrechtmatige of illegale permanente bewoning van recreatieverblijven toe. Hiervoor kunnen de volgende oorzaken worden genoemd:

- De bouwtechnische eisen die voor recreatiewoningen gelden, zijn sinds 1992 gelijkgesteld aan de eisen voor reguliere woningen. Als gevolg van deze maatregel is de bouwtechnische kwaliteit van recreatiewoningen toegenomen en vormt dit niet langer een belemmering voor permanente bewoning.
- Plattelandsgemeenten hebben te kampen met een beperkt gebied dat bestemd is voor wonen. In combinatie met de grote vraag naar woningen in recreatief aantrekkelijke gebieden leidt dit tot een krappe woningmarkt. In deze gebieden kan het moeilijk zijn om een reguliere woning te vinden, waardoor woningzoekenden wellicht uitwijken naar recreatiewoningen.
- Een toename van enerzijds de hoeveelheid vrije tijd en anderzijds flexibilisering van de werktijden, maakt dat het wonen in recreatiewoningen aantrekkelijker wordt.
- Het ontbreken van een efficiënt handhavingsinstrumentarium belemmert een effectieve, daadkrachtige handhaving door gemeenten.

Het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) onderzoekt momenteel de mogelijkheden tot invoering van een variant van het zogenaamde Deense Model in Nederland. Kort samengevat heeft volgens de Deense wet een gepensioneerd recht op permanente bewoning van de recreatiewoning als hij of zij 67 jaar of ouder is, of ouder dan 60 jaar en (vervroegd) pensioen ontvangt en in beide gevallen de woning minstens 8 jaar in zijn bezit heeft. Er is hierbij dus sprake van een bijzondere vorm van een persoonsgebonden beschikking. In de Nederlandse situatie zou het model vooralsnog uitgaan van de in Nederland geldende pensioengerechtigde leeftijd van 65 jaar in plaats van 67 jaar. Bovendien zal het criterium aangaande bezit van de recreatiewoning versoepeld worden en dient men de woning minimaal 5 jaar in bezit te hebben alvorens het recht op permanente bewoning te verkrijgen.

Als belangrijke voordelen ziet men het feit dat hiermee een eenvoudig meetbare en controleerbare oplossing wordt gekozen. Bovendien komt eenieder op een bepaald moment in aanmerking voor permanente bewoning, maar wordt toch geen 'generaal pardon' afgegeven.

Het NRIT heeft in opdracht van het Ministerie van VROM een onderzoek ingesteld naar de hierboven beschreven oplossingsrichting. De voornaamste doeleinden van dit onderzoek zijn:

- het geven van een indicatie van de omvang van de groep waarop het Deense model in Nederland betrekking zou kunnen hebben;
- het aangeven van de belangstelling die er onder deze groep bestaat indien hen deze mogelijkheid wordt geboden;
- het in kaart brengen van de verdere gevolgen die invoering van het model zou kunnen hebben voor de toekomstige situatie.

1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen

Gebaseerd op het voorgaande, kan de doelstelling van het onderzoek als volgt omschreven worden:

'Het inventariseren en analyseren van de uiteindelijke effecten die invoering van (een variant van) het 'Deense model' in Nederland zou hebben, zodat het Ministerie van VROM een onderbouwde beslissing kan nemen ten aanzien van het wel of niet invoeren van deze regeling in Nederland.'

Kort samengevat wil het Ministerie van VROM een indicatie verkrijgen van het volgende (waarbij de nadruk ligt op de punten 1 tot en met 3):

1. Het aantal ouderen dat een recreatiewoning 5 jaren of langer in bezit heeft.
2. Het percentage van deze groep dat gebruik zou willen maken van een regeling zoals het Deense model.
3. De toekomstige ontwikkelingen die te verwachten zijn betreffende het gebruikmaken van de regeling (in hoeverre leidt invoering van de regeling tot extra vraag naar recreatiewoningen, zowel vanuit Nederland als vanuit het buitenland?).
4. De gevolgen voor woningen die liggen in kwetsbare gebieden (Ecologische Hoofdstructuur, Vogel- en Habitatgebieden, Natuurbeschermingswetgebieden) versus diegenen die daarbuiten liggen.
5. De gevolgen voor de markt van recreatiewoningen en recreatievoorzieningen (wordt door invoering van het model een deel onttrokken aan de markt voor recreatiewoningen?).
6. De gevolgen voor de woningmarkt (komen er reguliere woningen vrij en in welke gebieden?).

1.3 Leeswijzer

In de rapportage komen met betrekking tot recreatiewoningen en permanent recreatief wonen conform het Deense Model de volgende onderwerpen (hoofdstuksgewijs) aan bod:

- de werkwijze en afbakening van het onderzoek (hoofdstuk 2);
- een kenschetsing van de huidige situatie (vraag- en aanbodanalyse) wat betreft (kwantitatieve en kwalitatieve) vraag-, aanbod- en beleidsaspecten (hoofdstuk 3);
- de resultaten van de primaire dataverzameling, die zich heeft toegespitst op de hiaten in de bestaande kennis en de hiervoor genoemde onderzoeksvragen (hoofdstuk 4);
- de uiteindelijke effecten (in kwantitatieve en kwalitatieve zin, bijvoorbeeld in termen van wooneenheden en ruimtelijk beslag) die berekend kunnen worden op basis van de in het onderzoek verzamelde informatie (hoofdstuk 5).

2 Onderzoeksverantwoording: afbakening en methodiek

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de gehanteerde werkwijze en methodiek nader uiteengezet. De opzet van het onderzoek (en daarmee deze rapportage) valt grofweg uiteen in drie delen (tussen haakjes de paragraaf waarin de methodiek beschreven wordt):

1. Inzicht verkrijgen in de huidige vraag- en aanbodsituatie middels deskresearch en secundaire analyse op bestaande databestanden (paragraaf 2.3).
2. Aanvullende primaire dataverzameling via het ContinuVakantieOnderzoek (paragraaf 2.4).
3. Berekening van effecten in termen van vraag, aanbod en ruimtebeslag (paragraaf 2.5).

Allereerst wordt in de volgende paragraaf echter ingegaan op de relevante gehanteerde definities.

2.2 Afbakening en definities

De afbakening van deze studie heeft betrekking op in ieder geval de volgende drie criteria:

1. het soort woningen;
2. de doelgroep;
3. de in dit verband relevante (probleemoplossende) modellen.

ad. 1 het soort woningen

Met betrekking tot het soort recreatiewoningen wordt uitgegaan van de definitie van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Deze definitie luidt als volgt:

Een recreatiewoning is een tot bewoning bestemd gebouw dat gelegen is op een officieel voor recreatie aangewezen terrein en/of bestemd is voor vakantieoelinden. Een recreatiewoning voldoet aan alle criteria die gelden voor woningen, maar niet noodzakelijk aan criterium 3, vanwege het feit dat een recreatiewoning niet geschikt hoeft te zijn voor bewoning gedurende het gehele jaar.

Volgens criterium 3 dient een tot bewoning bestemd gebouw een zodanige bescherming te bieden tegen het klimaat, dat het geschikt is voor bewoning gedurende het hele jaar. Aangezien het wettelijk toegestaan is om recreatiewoningen te bouwen voor gebruik

gedurende een deel van het jaar, het zomerseizoen, is dit criterium niet van toepassing op recreatiewoningen. Uiteraard zijn er recreatiewoningen die wel aan criterium 3 voldoen en gedurende het hele jaar gebruikt mogen worden. Het verschil tussen deze laatste groep recreatiewoningen en gewone woningen, wordt bepaald door de bestemming voor vakantieoelinden en/of de ligging op een officieel voor recreatie aangewezen terrein. Een recreatiewoning die niet voldoet aan criterium 3 kan alleen daardoor al niet verward worden met een gewone woning.

Bovengenoemde definitie is afkomstig uit de handleiding voor de administratieve woningtelling van het CBS (versie 2, 1992). Doorgaans wordt ook nogal eens over tweede woningen gesproken. Ook zomer-/vakantiewoningen, vakantiebungalows en appartementen vallen hieronder. Wat in ieder geval NIET wordt bedoeld, zijn woonboten, (sta)caravans, woonwagens en huisjes op volkstuinen.

ad. 2 de doelgroep

Voorafgaand aan het onderzoek dient de doelgroep eveneens duidelijk afgebakend te worden. Het zogeheten Deense Model heeft betrekking op alle 65-plussers en vervroegd gepensioneerden in Nederland. Echter, om de toekomstige ontwikkeling van het gewenst gebruik van het Deense Model te kunnen voorspellen, is het raadzaam om de wensen van personen vanaf 50 jaar te inventariseren. Deze groep vormt immers de toekomstige doelgroep van het Deense Model. In het onderzoek zal dan ook concreet onderscheid worden gemaakt in huidige 65-plussers en vervroegd gepensioneerden en de toekomstige doelgroep; de 50-plussers. Op deze wijze kan ook een concreet inzicht worden verkregen in het aantal personen/huishoudens dat in de nabije toekomst aan alle criteria voldoet die volgens het Deense Model worden gesteld en hun toekomstplannen en interesse.

Bovendien is het van cruciaal belang tevens de vraag van de veruit belangrijkste buitenlandse markt (namelijk de Duitse markt) naar recreatiewoningen in Nederland in het onderzoek te betrekken. Deze vraag heeft namelijk een bepaald negatief macro-effect op de Nederlandse woningmarkt aangezien de vrijgekomen 'eerste' woningen ten goede komen aan de Duitse woningmarkt. Er worden dus slechts woningen aan de Nederlandse markt onttrokken. In dit verband is de wens van Nederlanders om permanent recreatief in het buitenland te wonen, tevens een relevant aspect. Deze vraag heeft namelijk een tegenovergesteld en dus positief macro-effect op de Nederlandse woningmarkt. Bij deze laatste twee aspecten zal eveneens onderscheid gemaakt worden naar de huidige doelgroep (65-plussers en vervroegd gepensioneerden) en de toekomstige potentiële doelgroep (50-plussers).

ad. 3 de in dit verband relevante modellen

Het Deense Model vormt het uitgangspunt van het onderzoek. Rekening houdend met de Nederlandse omstandigheden, zullen waarschijnlijk enkele kleine aanpassingen worden doorgevoerd in het model. In Denemarken dienen ouderen de recreatiewoning 8 of meer jaren in het bezit te hebben. In Nederland zal deze periode waarschijnlijk teruggebracht worden naar 5 of meer jaren. Ook de leeftijdsgrens zal waarschijnlijk bij 65 in plaats van 67 jaar worden gelegd.

Er zijn ook andere oplossingsrichtingen voor (semi-)permanent wonen in Nederland die van invloed kunnen zijn op het Deense Model en derhalve ook in het onderzoek betrokken dienen te worden. Vooral onder invloed van demografische ontwikkelingen (vergrijzing in combinatie met meer vrije tijd en financiële budgetten) neemt de belangstelling -zowel markttechnisch als beleidsmatig- voor permanent wonen in een woning bestemd voor recreatie over het algemeen en bepaalde specifieke toepassingsmogelijkheden daarvan duidelijk toe.

Enkele concrete voorbeelden daarvan zijn:

- *Het wisselmodel:*

Het bezitten van en (afwisselend) wonen in een recreatieve woning op twee verschillende locaties (veelal binnen- en buitenland). Op deze wijze wordt op een specifieke wijze het permanent recreatief wonen geëffectueerd, zonder dat men direct in strijd komt met bepaalde verbodsrichtlijnen inzake permanent recreatief wonen;

- *Het win-/winmodel:*

Hierbij gaat het om diverse recreatieve woonvormen (dus recreatiewoningen voor eigen gebruik in combinatie met wooneenheden voor uitsluitend toeristisch verhuur) die in één en dezelfde cluster worden ondergebracht. Belangrijk voordeel van een dergelijk model kan zijn dat de markttechnische en bedrijfseconomische haalbaarheid van bepaalde recreatiewoningen op deze wijze (sterk) positief wordt beïnvloed. In dit geval zou dat met name voor het toeristisch verhuur aantrekkelijkere realisatiemogelijkheden ontstaan.

2.3 Deskresearch en secundaire analyse

Door middel van deskresearch en secundaire analyses op reeds bestaande bestanden heeft een eerste inventarisatie van de huidige vraag- en aanbodsituatie plaatsgevonden.

Diverse vraag- en aanbodgegevens zijn achterhaald met behulp van eigen onderzoeken, door derden in het verleden uitgevoerde onderzoeken, secundaire analyses op bestanden van het ContinuVakantieOnderzoek en gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Op basis van ervaringsgegevens kan een inschatting worden gemaakt van de toekomstige ontwikkeling van het aantal recreatiewoningen in Nederland. Bovendien kan op basis van de NRIT PlannenMonitor achterhaald worden in hoeverre er momenteel investeringsplannen bestaan voor nieuw te realiseren recreatiewoningen in Nederland. Daarnaast zullen de gegevens vanuit eigen bronnen vergeleken worden met aanbodgerichte onderzoeken van andere organisaties zoals bijvoorbeeld het Ministerie van VROM, het SGBO en het Ruimtelijk Planbureau.

In deze fase komen naast aanbodaspecten eveneens enkele vraagaspecten aan de orde. Zo heeft bijvoorbeeld in 2004 een globale inventarisatie via het ContinuVakantieOnderzoek plaatsgevonden betreffende wensen ten aanzien van recreatiewoningen. Daarnaast is in het ContinuVakantieOnderzoek het bezit van recreatiewoningen van Nederlanders en het vakantiegedrag van deze bezitters opgenomen. Dergelijke vraagaspecten bieden in dit verband echter slechts een globaal inzicht in de situatie en zullen dus verrijkt moeten worden met gegevens uit de aanvullende primaire dataverzameling, zoals in de volgende paragraaf wordt beschreven.

2.4 Aanvullende primaire dataverzameling

Om een zo concreet mogelijk antwoord te verkrijgen op de geformuleerde onderzoeksvragen, is aanvullend marktonderzoek verricht. De uit deskresearch verkregen resultaten hebben hiervoor een goede input gevormd. Om tot een goede voorspelling te komen van de toekomstig te verwachten effecten bij invoering van het Deense Model in Nederland, dient immers een goed inzicht te bestaan in de van toepassing zijnde ontwikkelingen en overwegingen die mede invloed uitoefenen op de markt voor recreatiewoningen.

Om diverse redenen is voor de aanvullende dataverzameling gebruik gemaakt van het ContinuVakantieOnderzoek (zie bijlage 1 voor een nadere toelichting). Sinds 2002 werkt het NRIT samen met TNS NIPO en het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC) aan dit onderzoek. Het ContinuVakantieOnderzoek bestaat echter al sinds 1980 als een gezamenlijk product van NRIT en NBTC. Hierdoor is een lange ervaring opgebouwd met onderzoek dat betrekking heeft op vakantie- en vrijetijdgerelateerde onderwerpen. Sinds 2002 zijn de

mogelijkheden nog verder toegenomen (grotere steekproef en database om uit te putten, geavanceerde technische mogelijkheden).

De opzet van de dataverzameling is stapsgewijs als volgt:

- Allereerst is een selectie gemaakt uit de database van 40.000 huishoudens van de personen die tot de doelgroep behoren (50-plussers); dit heeft geresulteerd in een groep van bijna 10.000 personen;
- Uit deze groep is met behulp van een screeningsvraag een selectie gemaakt van personen die:
  - minimaal 5 jaar een recreatiewoning in Nederland bezitten;
  - korter dan 5 jaar een recreatiewoning in Nederland bezitten;
  - reeds serieuze plannen hebben voor de aanschaf van een recreatiewoning in binnen- of buitenland;
  - nog geen serieuze plannen hebben voor de aanschaf van een recreatiewoning, maar dit wel overwogen door de invoering van het Deense Model.
- De exacte aantallen geven een indicatie van het bezit van recreatiewoningen onder ouderen. Aan de groepen zijn vervolgvragen voorgelegd die uiteindelijk antwoord geven op de onderzoeksvragen. De gehanteerde vragenlijsten zijn opgenomen in bijlage 2.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden via de CASI methode (Computer Assisted Self Interviewing). Dit houdt in dat respondenten via hun eigen PC meewerken aan het onderzoek. In theorie zou er enige vertekening in de onderzoeksresultaten kunnen zitten, aangezien het onderzoek plaatsvindt onder PC-bezitters (en dit wellicht een relatief actieve doelgroep zou kunnen zijn). De gestelde tijdsplanning maakte het ons echter niet mogelijk om via een andere methode te werk te gaan. Gebaseerd op eerder ijkingsonderzoek van het ContinuVakantieOnderzoek mag ervan worden uitgegaan dat we te maken hebben met een zeer geringe overschatting in de resultaten.

Het veldwerk (de screeningsvraag) is in de eerste week van mei van start gegaan. De vervolgvragen zijn twee weken daarna voorgelegd. De resultaten zijn achteraf herwogen naar een absoluut aantal huishoudens.

2.5 Effectberekeningen

In deze fase zijn de resultaten vertaald in de te verwachten effecten, waarbij eveneens reeds beschikbare (norm)cijfers vanuit het deskresearch worden betrokken. Hierbij staan in ieder geval de volgende (positieve en negatieve) effecten centraal:

- de effecten op de vraag naar recreatiewoningen;
- de effecten op de regionale woningvoorraad in termen van aantal wooneenheden;
- de effecten op ruimtelijke aspecten in termen van oppervlaktebeslag en type gebied;
- de effecten op de totale markt voor recreatiewoningen.

Bijvoorbeeld ten aanzien van de te verwachten effecten op de ruimte kan gebruik worden gemaakt van normcijfers omtrent het oppervlaktebeslag van zowel eerste woningen als recreatiewoningen. Wanneer men een recreatiewoning permanent gaat bewonen, kan dit in theorie bijvoorbeeld positieve gevolgen hebben voor de ruimte (indien het oppervlaktebeslag van de recreatiewoning kleiner is dan dat van een eerste woning).

3 Huidige vraag- en aanbodsituatie

In dit hoofdstuk wordt op basis van bestaande gegevens de huidige situatie geschetst omtrent recreatiewoningen in Nederland en de rol die permanente bewoning daarbij speelt. De situatie kan worden gezien vanuit de vraag- en aanbodzijde, welke aan bod zullen komen in de volgende paragrafen. In de laatste paragraaf komen de belangrijkste ontwikkelingen in het beleid aan de orde.

3.1 Vraaganalyse: vakantie- en persoonskenmerken van bezitters van recreatiewoningen

Wie zijn de bezitters van recreatiewoningen? En wijkt hun vakantiegedrag af van dat van de gemiddelde Nederlander? In het ContinuVakantieOnderzoek wordt aan de respondenten onder meer gevraagd naar het bezit van allerlei recreatiegoederen, waaronder ook duurzame recreatiegoederen als bijvoorbeeld een zomerhuisje c.q. recreatiewoning. Naast vakantiegegevens zijn van deze respondenten tevens diverse socio-economische kenmerken bekend. Met deze gegevens is het mogelijk een nadere kenschetsing te geven van de Nederlandse recreatiewoning-bezitters en hun seizoenrecreatieve vakantiebesteding anno 2004.

In de hierna volgende analyse komen de volgende vakantiekenmerken aan de orde:

- vakantiedeelname (naar vakantie duur, bestemming en seizoen);
- vakantie duur;
- vakantiebestemmingen (toeristengebieden, vakantie landen).

Wat betreft de persoonskenmerken van recreatiewoning-bezitters wordt ingegaan op:

- gezinsfase;
- sociale klasse;
- herkomst (woonprovincie);
- stedelijkheid;

Steeds wordt een uitsplitsing gemaakt naar bezitters van recreatiewoningen op een park respectievelijk niet op een park (solitaire recreatiewoningen), en worden hun kenmerken tevens vergeleken met die van de Nederlandse bevolking als geheel. Deze analyse verschaft een algemeen inzicht in de achtergronden van bezitters van recreatiewoningen. In het volgende hoofdstuk wordt specifiek ingegaan op de situatie van de doelgroep waarop eventuele invoering van het Deens Model in Nederland betrekking zal hebben.

3.1.1 Vakantiekenmerken recreatiewoning-bezitters

Bij de vakantiekenmerken gaat het steeds om de kenmerken van seizoenrecreatieve vakanties, ofwel vakanties in een accommodatie die in eigen bezit is of in bezit van iemand anders binnen het huishouden. In de tabellen zijn deze vakanties uitgesplitst naar vakanties in een eigen recreatiewoning op een park en vakanties in een eigen solitaire recreatiewoning (niet op een park). Ter vergelijking zijn hier de cijfers van alle vakanties naast gezet, waarbij het dus gaat om een algemeen beeld van de Nederlandse vakantieganger (alle logiesvormen bij elkaar opgeteld, zowel toeristische als seizoenrecreatieve vakanties).

Vakantiedeelname

De vakantiedeelname onder eigenaren van recreatiewoningen is duidelijk hoger dan die van de gehele Nederlandse bevolking. Dit geldt in het bijzonder voor bezitters van solitaire recreatiewoningen, die in 2004 nagenoeg allemaal een of meerdere keren met vakantie zijn geweest.

Tabel 1 Vakantiedeelname recreatiewoning-bezitters, naar vakantie­duur, vakantiebestemming en seizoen, 2004 (%)

vakantiedeelname	zomerhuisje op park	zomerhuisje niet op park	subtotaal zomerhuisje	Nederlandse bevolking
<i>Naar vakantie­duur</i>				
niet met vakantie geweest	12	4	8	21
alleen korte vakanties	5	10	7	6
alleen lange vakanties	32	50	40	40
zowel korte als lange vakanties	51	37	45	34
	-----	-----	-----	-----
	100	100	100	100
<i>Naar vakantiebestemming</i>				
niet met vakantie geweest	12	4	8	21
alleen vakanties in Nederland	30	9	21	20
alleen vakanties in het buitenland	22	53	36	29
zowel vakanties in binnen- als buitenland	36	34	35	31
	-----	-----	-----	-----
	100	100	100	100
<i>Naar seizoen</i>				
niet met vakantie geweest	12	4	8	21
alleen vakanties in de winter	4	1	2	9
alleen vakanties in de zomer	16	29	22	27
zowel vakanties in de winter als in de zomer	68	67	67	44
	-----	-----	-----	-----
totaal	100	100	100	100

Bron: CVO, 2004

Eigenaren van recreatiewoningen op parken ondernemen relatief vaak korte én lange vakanties, verblijven vaker of uitsluitend in Nederland of zowel in Nederland als in het buitenland, en doen dit zowel in de winter als in de zomer.

Eigenaren van solitaire recreatiewoningen beperken zich relatief vaak tot alleen lange vakanties, gaan vaker uitsluitend in het buitenland met vakantie en doen dit met name zowel in de winter als in de zomer.

Vakantieduur en bestemming

In het algemeen zijn korte vakanties meer op het eigen land georiënteerd, en lange vakanties juist wat meer op het buitenland. Hierbij speelt de afgelegde afstand in relatie tot de vakantieduur een grote rol.

Tabel 2 Korte en lange vakanties in binnen- en buitenland van recreatiewoning-bezitters, 2004 (%)

	zomerhuisje op park	zomerhuisje niet op park	subtotaal zomerhuisje	alle vakanties
<i>korte vakanties</i>				
in Nederland	94	50	87	71
in het buitenland	6	50	13	29
	-----	-----	-----	-----
	100	100	100	100
<i>lange vakanties</i>				
in Nederland	87	38	67	40
in het buitenland	13	62	33	60
	-----	-----	-----	-----
totaal	100	100	100	100

Bron: CVO, 2004

Vakanties van recreatiewoning-bezitters in hun eigen logiesmiddel laten een duidelijk afwijkend beeld zien ten opzichte van alles vakanties tezamen. Het bezit van een recreatiewoning blijkt in grote mate bepalend te zijn voor de vakantiekeuze.

Zo vinden korte (2 tot en met 4 dagen) en lange vakanties (5 dagen en langer) van bezitters van zomerhuisjes op parken grotendeels in eigen land plaats. Daar ongeveer 80% van deze huisjes zich in Nederland bevindt (CVO, 2003), kan worden geconcludeerd dat de eigenaren daarvan relatief veel vakanties hierin doorbrengen. Hoewel in wat mindere mate, geldt dit ook voor de solitaire recreatiewoningen. Ongeveer 35% van deze huisjes kan worden aangetroffen in Nederland (CVO, 2003).

Tabel 3 Binnenlandse vakanties van recreatiewoning-bezitters, naar toeristengebied, 2004 (%)

	zomerhuisje op park	zomerhuisje niet op park	subtotaal zomerhuisje	alle vakanties
Waddeneilanden	6	14	7	5
Noordzeepadplaatsen	17	63	25	13
IJsselmeerkust	3	1	2	5
Deltagebied	16	7	14	5
Meren in Groningen, Friesland en Noordwest-Overijssel	1	-	-	3
Hollands-Utrechtse meren	-	12	2	1
Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi	5	-	4	2
Veluwe en Veluwerand	23	-	19	12
Gelders Rivierengebied	-	-	-	1
Achterhoek	-	-	-	4
Twente, Salland en Vechtstreek	10	-	8	8
Groningse, Friese en Drentse zandgronden	9	-	7	10
West- en Midden-Brabant	6	-	5	10
Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg	-	-	-	10
en Rijk van Nijmegen	-	-	-	5
Zuid-Limburg	-	-	-	2
A'dam, R'dam, Den Haag en Utrecht	-	-	-	6
Overig Nederland	6	2	5	
totaal	100	100	100	100

Bron: CVO, 2004

Vakanties in zomerhuisjes op parken worden met name doorgebracht enerzijds aan de Nederlandse kust (Noordzeepadplaatsen) en in het Deltagebied, en anderzijds op de Veluwe. Deze drie toeristengebieden zijn samen goed voor meer dan helft van de vakanties in zomerhuisjes op parken.

Bij vakanties in solitaire zomerhuisjes spelen in totaal vier toeristengebieden een rol van betekenis. Het gaat hier in alle gevallen om water(sport)gebieden. Dat zijn op de eerste plaats de Noordzeepadplaatsen, waar bijna tweederde deel van deze vakanties wordt doorgebracht. Vervolgens de Waddeneilanden met een aandeel van 14%, de Hollands-Utrechtse meren (12%) en het Deltagebied (7%).

Wanneer we de vakanties van recreatiewoning-bezitters analyseren naar verblijfsomgeving, dan blijkt eveneens dat in het geval van huisjes op parken enerzijds strand, zee, duinen (26%) en anderzijds bos en/of heide (18%) verreweg de belangrijkste typen omgeving zijn. Wat betreft solitaire zomerhuisjes heeft strand, zee, duinen verreweg de voorkeur (78%), op afstand gevolgd door platteland, polder, e.d. (13%).

Vakantielanden

Tabel 4 Buitenlandse vakanties van recreatiewoning-bezitters, naar belangrijkste vakantielanden, 2004 (%)

	zomerhuisje op park	zomerhuisje niet op park	subtotaal zomerhuisje	alle vakanties
België	89	19	38	13
Frankrijk	0	34	25	17
Spanje	-	4	3	9
Oostenrijk	6	-	2	6
Zwitserland	-	17	13	2
Duitsland	-	2	1	16
Griekenland	-	7	5	3
Hongarije	-	9	7	1
Tsjechië	-	4	3	2
Overige landen	5	3	3	31
totaal	----- 100	----- 100	----- 100	----- 100

Bron: CVO, 2004

Voor wat betreft het buitenland blijkt uit bovenstaande tabel dat Nederlanders hun zomerhuisjes op parken voornamelijk in België bezitten (Ardennen, Kempen). Hier wordt 89% van de vakanties doorgebracht. Op afstand volgt Oostenrijk met een aandeel van 6%.

Solitaire recreatiewoningen zijn gespreid over meerdere landen, waarbij Frankrijk met ongeveer eenderde van het aantal vakanties het belangrijkste is (Lotharingen, Alpen (Savoie), Jura, Champagne/Ardennen). Op de tweede plaats volgt België met een aandeel van 19% (Ardennen), en Zwitserland heeft een aandeel van 17% (Wallis). Daarna komen nog Hongarije (9%) en Griekenland (7%).

Uit de analyse van vakanties naar verblijfsomgeving kan worden afgeleid dat beide categorieën zomervoningen zich vooral in een heuvelachtige omgeving bevinden (huisjes op park 62% en solitaire huisjes 43%). Daarnaast is bos en/of heide bij huisjes op parken nog van belang (24%), terwijl dit bij solitaire huisjes de bergen zijn (27%).

3.1.2 Persoonskenmerken recreatiewoning-bezitters

Gezinsfase

Het is interessant te zien tot wat voor soort gezinnen Nederlandse recreatiewoning-bezitters behoren. In relatie tot een kleinere gemiddelde huishoudensgrootte zien we bij de solitaire recreatiewoningen een duidelijk hoger aandeel van de categorie 'alleenstaanden'. Bij de zomerhuisjes op parken geldt dit voor het relatief hoge aandeel tweepersoonshuishoudens.

Tabel 5 Recreatiewoning-bezitters, naar gezinsfase, 2004 (%)

gezinsfase	zomerhuisje op park	zomerhuisje niet op park	subtotaal zomerhuisje	Nederlandse bevolking
alleenstaanden, jonger dan 35 jaar	7	13	10	7
alleenstaanden, 35 jaar of ouder	16	30	22	22
gezin met kind(eren), waarvan:				
- jongste kind 0-5 jaar	6	6	6	11
- jongste kind 6-12 jaar	7	5	6	10
- jongste kind 13-17 jaar	7	5	6	6
huishouden 2+ pers., allen 18 jaar of ouder:				
- huisvrouw jonger dan 35 jaar	5	3	4	6
- huisvrouw 35 jaar of ouder	53	39	47	39
	-----	-----	-----	-----
totaal	100	100	100	100

Bron: CVO, 2004

Voorzover het gaat om alleenstaanden respectievelijk huishoudens met uitsluitend volwassenen, betreft het met name oudere volwassenen (35 jaar of ouder). Gezinnen met kinderen zijn duidelijk in de minderheid, ook vergeleken met de Nederlandse situatie.

Sociale klasse

Bezitters van recreatiewoningen behoren in relatief grote mate tot de hogere welstandsklassen, waarbij de hoogste sociale klasse vooral in het oog springt. Het aantal recreatiewoningen in bezit van personen behorend tot de lage sociale klasse (D) is echter ook niet onbetekenend.

**Tabel 6 Recreatiewoning-bezitters,
naar sociale klasse, 2004 (%)**

sociale klasse	zomerhuisje op park	zomerhuisje niet op park	subtotaal zomerhuisje	Nederlandse bevolking
A (hoge opleiding of sociale groep)	38	42	39	16
B (tamelijk hoge opleiding of sociale groep)	25	25	25	31
C (middengroep)	19	22	20	18
D (tamelijk lage opleiding of sociale groep)	19	12	16	31
E (lage opleiding of sociale groep)	-	-	-	4
totaal	100	100	100	100

Bron: CVO, 2004

Het bezit van een recreatiewoning is aldus zeker niet alleen en uitsluitend voorbehouden aan de 'upper ten' in de samenleving. De lagere sociale klassen spelen hier ook een duidelijke rol, hetgeen zowel geldt voor de zomerhuisjes op parken als solitaire zomerhuisjes. Verderop in dit rapport zal dan ook duidelijk worden dat bezitters van recreatiewoningen in diverse typen (eerste) woningen woonachtig zijn, hetgeen bij gebruikmaking van het Deens Model gevolgen zou hebben voor de reguliere woningvoorraad.

Woonprovincie

De verdeling van de recreatiewoning-bezitters over de provincies in Nederland komt globaal overeen met de verdeling van alle Nederlandse huishoudens. Relatief veel eigenaren van recreatiewoningen zijn woonachtig in Noord-Holland. Dit geldt zowel voor eigenaren van huisjes op een park als solitaire huisjes. Ook Zuid-Holland is sterk vertegenwoordigd.

Daarnaast wonen relatief veel bezitters van recreatiewoningen op parken in Gelderland, terwijl de provincie Utrecht relatief sterk vertegenwoordigd is onder bezitters van solitaire recreatiewoningen.

**Tabel 7 Recreatiewoning-bezitters,
naar woonprovincie, 2004 (%)**

woonprovincie	zomerhuisje op park	zomerhuisje niet op park	subtotaal zomerhuisje	Nederlandse bevolking
Groningen	3	2	3	4
Friesland	3	2	3	4
Drenthe	-	-	-	3
Overijssel	2	8	5	7
Flevoland	3	-	1	2
Gelderland	19	11	16	12
Utrecht	10	13	11	8
Noord-Holland	27	24	25	17
Zuid-Holland	21	22	22	21
Zeeland	-	1	0	2
Noord-Brabant	12	10	11	15
Limburg	0	7	3	7
	-----	-----	-----	-----
totaal	100	100	100	100

Bron: CVO, 2004

De volgende tabel geeft een beeld van herkomst-bestemmingsrelaties ten aanzien van vakanties van recreatiewoning-eigenaren in hun eigen accommodatie. In concreto wordt in deze tabel de woonprovincie afgezet tegen de bestemmingsprovincie.

**Tabel 8 Binnenlandse vakanties van recreatiewoning-bezitters,
naar woon- en bestemmingsprovincie, 2004 (%)**

herkomst \ bestemming	Gron.	Friest.	Overij.	Flevol.	Gelderl.	Utr.	N-Holl.	Z-Holl.	N-Br.	Limb.	totaal
Groningen	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Friesland	30	4	19	-	-	-	2	5	26	-	8
Drenthe	-	17	-	-	-	-	1	18	-	-	7
Overijssel	22	-	81	-	38	-	22	-	-	-	8
Gelderland	-	-	-	100	3	-	29	15	-	-	19
Utrecht	-	-	-	-	-	7	-	9	20	-	6
Noord-Holland	24	79	-	-	8	-	41	5	-	-	20
Zuid-Holland	-	-	-	-	6	85	-	25	-	-	10
Zeeland	-	-	-	-	46	8	5	11	48	100	16
Noord-Brabant	-	-	-	-	-	-	1	13	6	-	5
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	1-0	100

Bron: CVO, 2004

Lang niet alle recreatiewoningen in Nederland zijn gesitueerd in dezelfde provincie als waar de eigenaar woonachtig is.

Zo kan uit de tabel worden afgeleid dat eigenaren in Flevoland alle een recreatiewoning bezitten die zich bevindt in Gelderland (Veluwe). Limburgers hebben alle een recreatiewoning in Zeeland (Noordzeepadplaatsen).

Ter illustratie geeft de volgende tabel een beeld van de toeristengebieden waar de recreatiewoningen zich bevinden in relatie tot de woonprovincie van de eigenaren.

Tabel 9 Binnenlandse vakanties van recreatiewoning-bezitters, naar woonprovincie en toeristengebied, 2004 (%)

herkomst \ toeristengebied	Gron.	Friest.	Overij.	Flevol.	Gelderl.	Utr.	N-Holl.	Z-Holl.	N-Br.	Limb.	totaal
Waddeneilanden	30	4	-	-	8	-	19	7	-	-	7
Noordzeepadpl.	-	79	-	-	42	93	22	4	21	100	25
IJsselmeerkust	7	-	-	-	-	-	7	3	-	-	2
Deltagebied	-	-	-	-	9	-	-	32	27	-	14
Meren in Gr,Fr,Ov	-	-	19	-	-	-	-	-	-	-	-
Holl-Utr meren	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	2
Utr Heuvelrug/Gooi	-	-	-	-	-	7	-	2	20	-	4
Veluwe(rand)	-	-	-	100	3	-	29	15	-	-	19
Twente,Sall,Vecht	22	-	81	-	38	-	22	-	-	-	8
Gr,Fr,Dr zandgr.	-	17	-	-	-	-	1	18	-	-	7
W+M Brabant	-	-	-	-	-	-	1	13	6	-	5
Overig Nederland	40	-	-	-	-	-	-	-	26	-	5
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Bron: CVO, 2004

Stedelijkheid

Recreatiewoning-bezitters wonen wat meer in stedelijke gebieden dan de gemiddelde Nederlander. Met name de zeer sterk stedelijke woonsituatie heeft een duidelijk hoger aandeel.

**Tabel 10 Recreatiewoning-bezitters,
naar stedelijkheid, 2004 (%)**

stedelijkheid	zomerhuisje op park	zomerhuisje niet op park	subtotaal zomerhuisje	Nederlandse bevolking
zeer sterk stedelijk	25	32	28	20
sterk stedelijk	37	24	31	28
matig stedelijk	10	18	13	21
weinig stedelijk	20	20	20	20
niet stedelijk	8	6	7	12
	-----	-----	-----	-----
totaal	100	100	100	100

Bron: CVO, 2004

Eigenaren van een solitair zomerhuisje zijn in nog grotere mate woonachtig in zeer sterk stedelijke gebieden, terwijl bij eigenaren van zomerhuisjes op parken meer de nadruk ligt op de sterk stedelijke gebieden.

3.1.3 Wensen en voorkeuren van potentiële kopers van recreatiewoningen

Aanschafplannen

In 2004 heeft een onderzoek plaatsgevonden onder een groep van 15.000 personen, representatief voor de Nederlandse bevolking. Hieruit is gebleken dat circa één op de twintig huishoudens in Nederland serieus van plan was in de periode van 2004 tot en met 2007 een zomerhuisje/bungalow/chalet, vakantieappartement of stacaravan aan te schaffen. Omgerekend gaat het dan om circa 300.000 huishoudens, onder wie veel gezinnen met jonge kinderen en senioren. De hierna gepresenteerde cijfers geven een algemene indicatie van de belangstelling die in Nederland bestaat voor het bezit van recreatiewoningen. Concrete plannen en de relatie daarvan met de invoering van het Deens Model, zullen in het volgende hoofdstuk aan bod komen.

Type woning

Bijna de helft van de aanschafplannen (47%) had betrekking op een zomerhuisje, bungalow of chalet. Nog eens 18% van de plannen betrof een vakantieappartement. De resterende 36% had betrekking op de aanschaf van een stacaravan, een categorie die volgens het CBS niet tot de definitie van een recreatiewoning behoort.

Locatie

De volgende tabel geeft een overzicht van de locatie waar men ten tijde van het onderzoek overwoog een recreatiewoning aan te schaffen.

Tabel 11 Aanschafplannen recreatiewoningen, naar locatie, 2004 (%)

In welk land overweegt u een recreatiewoning aan te schaffen?	zomerhuisje, bungalow, chalet	vakantie-appartement
Nederland	44	24
Frankrijk	20	14
Spanje	5	17
België	4	10
Duitsland	3	5
Turkije	2	8
Italië	2	7
anders	20	15
totaal	100	100

Bron: CVO, 2004

Bij het grootste deel van de aanschafplannen gaat het om een recreatiewoning in eigen land. Bij een zomerhuisje gaat echter bij ruim de helft de voorkeur uit naar een verblijf in het buitenland. Bij appartementen geldt dit zelfs voor driekwart van de ondervraagden. Het populairste land is in dat geval Frankrijk voor een zomerhuisje en Spanje voor een vakantieappartement. Overigens hadden de plannen voor stacaravans wel voor het overgrote deel (87%) betrekking op een locatie in Nederland.

Aanschafwaarde

In het onderzoek is ook gevraagd hoeveel men overwoog uit te geven aan de recreatiewoning. Het merendeel van de plannen had betrekking op een woning die in de prijsklasse tussen 50.000 en 100.000 euro viel.

Tabel 12 Aanschafplannen recreatiewoning, naar aanschafwaarde, 2004 (%)

Hoeveel overweegt u uit te geven aan de recreatiewoning?	zomerhuisje, bungalow, chalet	vakantie-appartement
minder dan 50.000 euro	27	24
50.000 tot 100.000 euro	39	38
100.000 tot 200.000 euro	26	26
200.000 tot 300.000 euro	5	10
300.000 tot 400.000 euro	1	0
400.000 tot 500.000 euro	0	1
meer dan 500.000 euro	0	0
weet niet	2	0
	-----	-----
totaal	100	100

Bron: CVO, 2004

Aanschafplannen voor een vakantieappartement vallen iets vaker in een hogere prijsklasse dan die voor een zomerhuisje, bungalow of chalet. Gemiddeld denkt men niet meer dan 200.000 euro uit te geven aan de recreatiewoning.

3.2 Aanbodanalyse

Teneinde een concreet beeld te krijgen van de belangrijkste kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkelingen in de recreatiebungalowsector volgen hieronder op basis van deskresearchanalyse (inclusief enkele speciale CVO-analyses) en de specifieke NRIT-expertise op dit gebied de volgende resumerende conclusies:

Kwantitatieve ontwikkelingen

Het totale aanbod van recreatiewoningen in Nederland valt nog steeds niet exact te achterhalen. Immers, er zijn en blijven nogal wat verschillen in de ramingen van met name het CBS, het CVO en de belastingdienst/WBO. Deze verschillen hebben grotendeels te maken met definitieve/afbakingsaspecten. Zo registreren het CBS en de belastingdienst alleen de officieel opgegeven recreatiewoningen, terwijl het CVO de recreatiewoningen in meer algemene zin inventariseert. Kortom: de aantallen recreatiewoningen variëren per (verschillende) inventarisatie van zo'n 70.000 wooneenheden minimaal tot zelfs 400.000 maximaal.

Wanneer we met name van de CBS en NRIT afbakening en inventarisaties uitgaan, dan kan indicatief het volgende worden aangenomen:

- Het totale aantal recreatiewoningen in Nederland bedraagt zo'n 100.000 eenheden. Circa drievierde deel daarvan zijn zogenaamde tweede woningen (al dan niet met verhuur) en de rest betreft specifieke verhuurbungalows (Center Parcs e.d.). Minstens de helft van voornoemd totaal bevindt zich op speciale recreatieterreinen/bungalowparken oftewel complexen.
In de afgelopen tien jaar is het aantal recreatiewoningen in Nederland fors gestegen, met zo'n 33%. De laatste jaren neemt de groei van het aantal recreatiewoningen echter gestaag af. De markt voor recreatiewoningen in Nederland lijkt zich te stabiliseren. Het is evenwel niet duidelijk of deze stabilisatie is opgetreden doordat de Nederlanders intussen reeds voldoende recreatieruimte hebben (verzadiging), of dat men meer behoefte heeft aan (permanent) recreëren c.q. recreatieruimte in het buitenland.
- De voorraad recreatiewoningen is niet gelijkmatig over Nederland verdeeld. Ze staan voornamelijk in de toeristisch aantrekkelijke gebieden. De meeste recreatiewoningen bevinden zich in Noord-Holland en Gelderland, in iedere provincie ongeveer 14.000 eenheden. Daartegenover zijn Groningen en Flevoland met elk ongeveer 2.000 huisjes de minst populaire provincies voor recreatie. Zeeland heeft met 11.000 huisjes al jaren de hoogste recreatiewoningdichtheid.

De recreatiewoningen bevinden zich vooral in gemeenten aan de rand van Nederland, vooral in de buurt van het water (kust, rivieren, meren). De belangrijkste gemeenten zijn Schouwen Duiveland, Texel, Bergen, Veere, Goedereede, Zijpe, Ermelo, Westvoorne, Sluis en Barneveld.

- Van het hiervoor vernoemde totaal aantal recreatiewoningen is zo'n 20% (vermoedelijk circa 15.000 eenheden) in eigendom van buitenlanders in het algemeen en Duitsers in het bijzonder.
- Uit een landelijke inventarisatie van het SGBBO (het onderzoeks- en adviesbureau van de VNG) is gebleken dat in Nederland in 2000 ongeveer 18.000 recreatiewoningen permanent bewoond werden. Reeds enkele jaren werd door de meeste gemeenten een toename van dit fenomeen waargenomen. Omdat het voor gemeenten moeilijk is in te schatten wanneer sprake is van permanente bewoning, mede door het gedoogbeleid en het tekort aan handhavingsmogelijkheden, kan het aantal woningen dat permanent bewoond wordt, in de praktijk hoger liggen.
Ongeveer tweederde van de permanent bewoonde recreatieverblijven bestaat uit recreatiewoningen (12.000 eenheden), en het overige eenderde deel uit stacaravans en chalets (6.000 eenheden).
- Het totale aantal recreatiewoningen van Nederlanders in het buitenland wordt op minstens 50.000 eenheden geraamd. Vermoedelijk ligt dit aantal aanzienlijk hoger. Immers alleen om fiscale redenen is een echt betrouwbare registratie op dit moment nog steeds een moeilijke kwestie. Daarnaast zijn er nogal wat Nederlanders die vrij permanent recreatief verblijven in het buitenland (vooral Frankrijk en Spanje).
- Het aantal recreatiewoningen is jaarlijks gemiddeld met tussen de 1.500 en 2.500 eenheden toegenomen. Dit is inclusief zogenaamde chalets op met name (voormalige) campings. Deze zijn wat betreft luxe en oppervlaktebeslag veelal identiek aan de (stenen) recreatiewoningen.
Overigens zijn er weinig of geen plannen meer voor nieuwe specifieke toeristische verhuurbungalowprojecten. Aangaande dit onderwerp kunnen we op basis van de meest actuele gegevens (tot en met begin juni 2005) uit de NRIT-plannenmonitor nog de volgende specifieke opmerkingen maken:
Via de NRIT Plannenmonitor zijn sinds 2001 ongeveer 106 plannen geïnventariseerd met betrekking tot de realisatie c.q. uitbreiding met betrekking tot recreatiewoningen, bungalowparken en appartementencomplexen. Van deze plannen hebben er 75 betrekking op de realisatie van nieuwe parken/complexen, en 31 op uitbreiding van reeds

bestaande parken. De onderverdeling van het aantal plannen is als volgt: 36 plannen hebben betrekking op recreatiewoningen, 62 op bungalowparken en 8 plannen hebben als intentie om appartementencomplexen te realiseren dan wel uit te breiden.

De provincie Overijssel spant de kroon ten aanzien van het aantal nieuwe plannen. In deze provincie zijn 13 plannen ter realisatie van nieuwe parken waargenomen. Het aantal plannen gericht op uitbreiding van bestaande parken is aanmerkelijk lager, namelijk slechts drie. Naast Overijssel speelt Friesland nog een rol van betekenis met respectievelijk acht en vier plannen. In de provincies Groningen en Drenthe heeft men relatief weinig plannen om de voorzieningen voor verblijfsrecreatie uit te breiden. Zo zijn in Groningen 'slechts' twee plannen voor realisatie en tevens 'slechts' twee plannen voor uitbreiding van verblijfsrecreatieterreinen geïnventariseerd. In Drenthe is men niet van plan om nieuwe terreinen te verwezenlijken; wel is men voornemens om vier verblijfsrecreatieterreinen verder uit te breiden.

Vermeld dient nog te worden dat er in Nederland een (onbekend) aantal zogenaamde gerealiseerde bungalowparkplannen is, waarbij tot op heden nog slechts een deel van het totale geplande aantal recreatiewoningen is verkocht en dus gerealiseerd.

Kwalitatieve ontwikkelingen

Evenals bij de normale (eerste) woningmarkt is er ook bij de recreatieve woningmarkt sprake van bepaalde golfbewegingen, zoals:

- Bij de opkomst van de vakantie/recreatiewoningmarkt in de jaren zeventig stonden vooral economische motieven voorop. Dit uitte zich met name in de vorm van grotere beleggings- en exploitatieorganisaties die een of meerdere verhuurbungalowparken in eigendom hadden en beheerden. Expliciete voorbeelden hiervan zijn c.q. waren Center Parcs en GranDorado.
- Mede naar aanleiding van het steeds groter wordende succes van verhuurbungalowbedrijven kwam de recreatiewoningmarkt eveneens echt tot ontwikkeling. Hierbij speelden bij individuele kopers naast recreatieve ook economische motieven een steeds belangrijkere rol. Dit al dan niet in combinatie met gegarandeerde (verhuur)rendementen.
- De economische recessie in de jaren tachtig zorgde voor een behoorlijke inzinking wat betreft de verkoop van recreatiewoningen. Daardoor ontstond er vooral in de begin jaren negentig een nog groter accent op puur economische motieven in de vorm van al dan

niet gegarandeerde verhuurrendementen. Op deze wijze probeerde men (met wisselend succes) de centrale eigendom van verhuurbungalowprojecten (bijvoorbeeld GranDorado en Aegon Recreatie) om te zetten in individuele eigendom van nog steeds primair te verhuren recreatieve woningen.

- Het instrument van vooraf gegarandeerde (minimum) verhuuropbrengsten bleek in nogal wat gevallen te risicovol voor de exploitant te zijn, zodat deze constructie op dit moment weinig of niet meer voorkomt. Wanneer er van het laatste toch nog eens sprake is, gaat het meestal op basis van vrij ongunstige condities voor de individuele eigenaar (weinig of nagenoeg geen eigen gebruiksmogelijkheden).
- Mede gezien het verhoudingsgewijs grote aanbod aan recreatieve verhuuraccommodaties (zowel via reguliere verhuurcomplexen als bijvoorbeeld talrijke recreatiewoningprojecten) wordt het steeds moeilijker om nog een bepaalde relevante verhuuropbrengst (en dus direct rendement) te behalen. De enkele jaren geleden door de Nederlandse fiscus afgeschafte aftrekmogelijkheden van hypotheekkosten en andersoortige met het bezit van recreatiewoningen samenhangende kosten heeft ertoe geleid dat het bezit van een recreatiewoning vanuit een puur economisch invalshoek minder interessant is geworden. Dat geldt dan met name indien er geen grote verhuurmogelijkheden (jaarrond) mogelijk zijn.

Wanneer we het vorenstaande nog eens kort samenvatten, komen we -anno 2005- tot de constatering dat bij de aanschaf van recreatiewoningen door individuele kopers/gebruikers vooral recreatieve motieven in de vorm van een zo hoog mogelijk 'eigen recreatief genot' centraal staan.

3.3 Ontwikkelingen in het beleid

Permanente bewoning van recreatiewoningen is niet toegestaan. Alleen in bepaalde situaties van onrechtmatig gebruik is permanente bewoning van een recreatiewoning (tijdelijk) toegestaan. Zo wil de minister gemeenten de mogelijkheid geven om voor specifieke situaties een persoonsgebonden beschikking af te geven. Het gaat om die situaties die gelegen zijn in kwetsbare gebieden of situaties waar op grond van het rijksbeleid geen bestemmingswijziging aan de orde kan zijn. Maar ook in niet-kwetsbare gebieden hebben gemeenten de mogelijkheid een persoonsgebonden beschikking te nemen. Deze beschikking geldt voor de desbetreffende recreatiewoning, is niet overdraagbaar en vervalt op het moment dat de bewoner verhuist of overlijdt. Daarna dient de gemeente de recreatiebestemming actief te handhaven.

Permanent wonen is ongewenst, omdat het buitengebied voor iedereen toegankelijk moet zijn om te recreëren. Permanente bewoning van recreatiewoningen heeft tot gevolg dat er meer vraag naar recreatiewoningen ontstaat. Dit heeft verdere 'verstening' van het buitengebied tot gevolg. Daarnaast is permanent wonen in strijd met het bestemmingsplan. Het gemeentelijke bestemmingsplan geeft aan of ergens wel of niet permanent gewoond mag worden.

De gemeenten hebben de taak om in bestemmingsplannen regels te stellen voor het gebruik van vakantiewoningen. Op basis van deze regels is het verboden om de vakantieverblijven te gebruiken voor permanente bewoning. De gemeenten dragen zorg voor de handhaving van dit verbod.

Begin november 2003 heeft de minister van VROM een voorstel naar de Tweede Kamer gestuurd. Hierin gaf zij gemeenten de volgende twee mogelijkheden om een einde te maken aan het onrechtmatige gebruik van recreatiewoningen:

- Ten eerste kunnen gemeenten in bepaalde situaties het bestemmingsplan wijzigen. De bestemming van het recreatiecomplex wordt dan omgezet van 'recreëren' naar 'wonen'. Voorwaarde hiervoor is dat het recreatiecomplex niet in een waardevol en/of kwetsbaar gebied ligt. Onder een kwetsbaar gebied verstaat men de gebieden die in de Nota Ruimte als zodanig worden aangemerkt. Het gaat om de Ecologische Hoofdstructuur, Vogel- en Habitatrichtlijngebieden, Natuurbeschermingswetgebieden en nader te bepalen kwetsbare delen van Nationale Landschappen. Gemeenten en provincies kunnen voor deze Nationale Landschappen hun eigen afweging maken.
- Ten tweede kunnen gemeenten er voor kiezen het verbod op het onrechtmatig bewonen van de recreatiewoning te handhaven en procedures in gang te zetten, die zullen leiden tot een gebruik conform de recreatieve bestemming. Hierbij heeft de gemeente de mogelijkheid een persoonsgebonden beschikking te nemen. De bestemming blijft dan 'recreëren'. De huidige bewoner mag met deze beschikking in zijn recreatiewoning blijven wonen, totdat hij verhuist of komt te overlijden.

In september 2004 is een wetwijziging doorgevoerd die het mogelijk maakt om bestemmingsplanovertreedingen harder aan te pakken aangezien deze nu onder het economische strafrecht vallen. Deze wetwijziging maakt het mogelijk dat gemeenten en provincies slagvaardiger kunnen optreden. Voor de bewijsvoering kan nu gebruik worden gemaakt van de specifieke opsporingsbevoegdheden van de politie. De wetwijziging heeft het tevens mogelijk gemaakt om een boete van maximaal € 45.000,- op te leggen.

4 Toekomstplannen

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komen de resultaten van de aanvullende dataverzameling aan bod. Voor deze primaire dataverzameling dient allereerst de doelgroep te worden getraceerd, terwijl vervolgens bij de onder deze doelgroep vallende respondent de feitelijke dataverzameling kan plaatsvinden. Hiervoor is een steekproef getrokken uit het panel van het ContinuVakantieOnderzoek (zie hoofdstuk 2 voor de werkwijze en bijlage 1 voor de opzet van het ContinuVakantieOnderzoek). Om de doelgroep van het onderzoek te kunnen bepalen, is een selectievraag (zie bijlage 2) beantwoord door in totaal 9.718 personen van 50 jaar en ouder. Uit deze groep konden 335 personen geselecteerd worden voor het vervolgonderzoek (zijnde personen die een recreatiewoning bezitten, daartoe plannen hebben of door eventuele invoering van het Deense Model aanschaf zouden overwegen). Hoewel er bij deze onderscheiden subpopulaties sprake is van een relatief kleinere netto steekproef (335 in totaliteit; zie tabel 13 voor de verdeling over de subpopulaties), is de bruto steekproef (9.718) dusdanig groot en representatief voor de 50-plussers in de Nederlandse bevolking, dat het onderzoek (ook statistisch gezien) betrouwbare indicaties oplevert voor de geformuleerde onderzoeksvragen.

4.2 Doelgroepen

Op basis van de selectievraag (zie bijlage 2) zijn de doelgroepen voor het vervolgonderzoek bepaald. De verdeling over de drie subgroepen:

1. bezitters van een recreatiewoning (bezitters)
2. personen die al plannen hebben voor de aanschaf van een recreatiewoning (plannenmakers)
3. personen die bij invoering van het Deense Model aanschaf zouden overwegen (kanshebbers)

is als volgt:

Tabel 13 Steekproefverdeling

Subgroep	aantal in steekproef	
	absoluut	%
Bezitters	119	36
Plannenmakers	94	28
Kanshebbers	122	36
Totaal	335	100

Bron: CVO, 2005

Op basis van de resultaten van het vervolgonderzoek is - in combinatie met een drietal variabelen (leeftijd, aantal jaren bezit van de recreatiewoning in Nederland en al dan niet ontvangen van pensioen) - vervolgens een indeling gemaakt van 4 doelgroepen, waarmee de onderzoeksvragen beantwoord kunnen worden. Een uitgebreide tabellenset is opgenomen in bijlage 3.

Het gaat om de volgende vier doelgroepen:

1. Huidige doelgroep

Wanneer het Deense Model dit jaar in Nederland zou worden ingevoerd, komt deze groep direct in aanmerking voor permanente bewoning van hun recreatiewoning in Nederland. Met andere woorden: deze groep voldoet reeds op dit moment aan alle voorwaarden die het model stelt. De recreatiewoning in Nederland is 5 jaar of langer in bezit, de leeftijd is minimaal 65 jaar of tussen 60 en 65 jaar gecombineerd met een (vroeg)pensioen.

2. Toetreders

Deze groep heeft reeds een recreatiewoning in bezit, maar zou wanneer het Deense Model dit jaar in Nederland zou worden ingevoerd nog niet voldoen aan alle gestelde voorwaarden. Men heeft ofwel de woning nog niet lang genoeg in bezit, of men ontvangt geen pensioen, of heeft nog niet de juiste leeftijd, of een combinatie van deze drie. Op termijn komt men in aanmerking voor permanente bewoning van de recreatiewoning in Nederland.

3. Plannenmakers

Deze groep heeft reeds serieuze plannen voor de aanschaf van een recreatiewoning in Nederland en komt daardoor in de toekomst in aanmerking voor permanente bewoning van de recreatiewoning. In deze groep zijn opgenomen de personen die reeds plannen hadden voor de aanschaf van een recreatiewoning in Nederland, en personen die oorspronkelijk plannen hadden voor de aanschaf van een recreatiewoning in het

buitenland, maar indien het Deense Model wordt ingevoerd in Nederland deze plannen hoogstwaarschijnlijk zullen wijzigen naar een recreatiewoning in Nederland.

4. Kanshebbers

De kanshebbers hadden oorspronkelijk geen plannen voor de aanschaf van een recreatiewoning in Nederland, maar hebben bij de eerste selectie aangegeven dat er een kans bestaat dat ze alsnog zullen overgaan tot aanschaf van een recreatiewoning. In het vervolgonderzoek is gevraagd hoe groot die kans is. Op basis van deze vraag zijn diegenen geselecteerd die hebben aangegeven 'zeer waarschijnlijk' een recreatiewoning te zullen aanschaffen wanneer het Deense Model wordt ingevoerd (de groep die aangeeft 'waarschijnlijk' een recreatiewoning te zullen aanschaffen is vooralsnog buiten beschouwing gelaten).

Voor elke doelgroep is nagegaan welk deel gebruik zal maken van de mogelijkheden die het Deense Model hun biedt, en dus de eerste woning zal verkopen. Daartoe is in het vervolgonderzoek aan de respondenten uitgelegd wat invoering van (een variant van) het Deense Model zou inhouden. Aan de respondenten is medegedeeld dat zij - op termijn - in aanmerking komen voor legale permanente bewoning van hun recreatiewoning. Vervolgens is gevraagd of men van deze mogelijkheid gebruik zou maken. Hierop kon geantwoord worden met ja, nee of weet (nog) niet. In de volgende tabellen (evenals in de tabellen in de bijlage) is dit aangeduid als 'interesse in Deens Model'. Diegenen die 'ja' hebben geantwoord zijn in de tabellen in de kolom 'zeker interesse in Deens Model' geplaatst. Diegenen die 'weet (nog) niet' antwoordden, staan in de kolom 'misschien interesse in Deens Model'.

De volgende tabel geeft aan om hoeveel recreatiewoningen het omgerekend zal gaan.

Tabel 14 Doelgroepen*, naar interesse in Deens Model

Doelgroepen (allen 50+)	Aantal huishoudens = recreatiewoningen	Waarvan zeker interesse in Deens Model	Waarvan misschien interesse in Deens Model
Huidige doelgroep (bezitters)	17.000	2.700	2.700
Toetreders (bezitters)	31.800	8.600	8.600
Plannenmakers	11.500	6.100	2.000
Kanshebbers	5.400	5.400	0
Totaal	65.700	22.800	13.300

Bron: CVO, 2005

* voor toelichting zie bladzijde 32/33

Vooralsnog kan worden geconcludeerd dat de groep waarop de regeling volgens het Deense Model direct betrekking zou kunnen hebben (de *huidige doelgroep*), bestaat uit 17.000 huishoudens (overeenkomstig met 17.000 recreatiewoningen). Daarvan heeft circa 16% aangegeven bij invoering van het model gebruik te maken van de mogelijkheid om de recreatiewoning permanent te gaan bewonen. Daarvan uitgaande zouden dus 2.700 recreatiewoningen permanent bewoond gaan worden bij invoering van het Deense Model. Een even groot aantal weet (nog) niet of ze van de mogelijkheid gebruik zouden maken. In het uiterste geval zou het dus per direct om 5.400 recreatiewoningen gaan. Dit houdt tevens in dat 5.400 eerste woningen vrij zouden komen, en dus ten goede zouden komen aan de markt voor eerste woningen.

De groep *toetreders* is van een grotere omvang: 31.800 huishoudens of recreatiewoningen. Van deze groep geeft 27% (8.600 huishoudens) aan gebruik te zullen maken van de regeling en dus hun recreatiewoning permanent te gaan bewonen. Een even grote groep weet het (nog) niet. Bij wederom een maximale variant zouden op termijn (vanaf nu tot circa 10 jaar) nog eens 17.200 recreatiewoningen permanent bewoond gaan worden, waarmee eveneens 17.200 eerste woningen vrij zouden komen.

Er van uitgaande dat de *plannenmakers* hun plannen daadwerkelijk realiseren, komt er de komende jaren vraag naar 11.500 recreatiewoningen. Deze plannen bestaan ook zonder invoering van het Deense Model. Een deel (2.700 woningen c.q. huishoudens) had echter oorspronkelijk plannen voor de aanschaf van een recreatiewoning in het buitenland, maar zal deze plannen bij invoering van het Deense Model in Nederland hoogstwaarschijnlijk wijzigen naar een recreatiewoning in eigen land. Voor 53% geldt dat gebruik gemaakt zal worden van de mogelijkheid om de recreatiewoning permanent te bewonen. Bijna 18% is (nog) niet zeker. In het uiterste geval zouden op de lange termijn 8.100 recreatiewoningen permanent bewoond worden.

Tot slot is er de groep *kanshebbers*. Deze groep had nog geen serieuze plannen tot aanschaf van een recreatiewoning, maar geeft aan dat er een kans bestaat dat men bij invoering van het Deense Model alsnog tot aanschaf zal overgaan. Hiervan is vooralsnog alleen de groep geselecteerd die heeft aangegeven dat het zeer waarschijnlijk is dat men dit plan daadwerkelijk zal realiseren. Het gaat dan om 5.400 recreatiewoningen. Aangezien invoering van het Deense Model voor deze groep de aanleiding vormt om tot aanschaf over te gaan, wordt verondersteld dat 100% gebruik zal maken van de mogelijkheid om de recreatiewoning permanent te bewonen. Het gaat dan dus om 5.400 recreatiewoningen.

Resumerend kan worden uitgegaan van de volgende minimum en maximum variant:

	minimum variant	maximum variant
huidige doelgroep	2.700	5.400
toetreders	8.600	17.200
plannenmakers	6.100	8.100
kanshebbers	5.400	5.400
	----- +	----- +
	22.800	36.100

Uiteraard zijn voor zowel de minimum als de maximum variant de marges nog vrij breed. De mate waarin plannenmakers daadwerkelijk hun plannen zullen realiseren is met name een onzekere factor. Ook de ontwikkeling van de doelgroep (vergrijzing) zal een rol kunnen spelen en de effecten juist nog kunnen versterken.

Over het algemeen kunnen we stellen dat - uitgaande van bovenstaande varianten - bij de minimum variant 22.800 eerste woningen zullen vrijkomen die op dit moment nog bewoond worden. Daarvoor in de plaats zullen echter nog 11.500 recreatiewoningen worden aangeschaft en dus aan de voorraad recreatiewoningen onttrokken worden. De resterende 11.300 recreatiewoningen zijn reeds in bezit. Overigens geldt (bij de minimale variant) voor slechts 2.700 recreatiewoningen dat invoering van het Deens Model onmiddellijk effect zal sorteren. Voor nog eens 8.600 recreatiewoningen zal dit binnen nu en circa tien jaar het geval zijn. De overige groepen zullen op zijn vroegst over 5 jaar in aanmerking komen (als ze per direct een recreatiewoning aanschaffen).

Er is een duidelijk waarneembaar verschil in de mate van gebruikmaking van het Deens Model tussen de bezitters (huidige doelgroep en toetreders) en de plannenmakers en kanshebbers. De laatste twee geven in beduidend grotere mate aan gebruik te zullen maken van de mogelijkheden die het model biedt. Zij kunnen dan ook in de realisatie van hun plannen nog rekening houden met deze mogelijkheden. De bezitters daarentegen worden wellicht al 'beperkt' door hun huidige situatie (wellicht is de woning niet geschikt voor permanente bewoning). Bovendien zullen de plannenmakers nog 'gemakkelijker' denken vanuit hun fictieve situatie. Kortom: hoe verder de mogelijkheden tot gebruikmaking van het Deense Model in de toekomst liggen, hoe groter de belangstelling daarvoor is.

4.3 Kenmerken van de doelgroepen in relatie tot het Deens Model

In deze paragraaf worden de hiervoor onderscheiden doelgroepen nader gekarakteriseerd aan de hand van de kenmerken die in de vragenlijst aan de respondenten zijn voorgelegd. In hoofdstuk 5 worden deze resultaten gerelateerd aan de onderzoeksvragen. Voor de bijbehorende tabellen wordt verwezen naar bijlage 3.

4.3.1 Doelgroep 1: huidige doelgroep

De eerste woning:

Tweederde deel van de eigenaren van een recreatiewoning bezit als eerste woning een koopwoning (eigendom). In de overige gevallen betreft het een huurwoning.

Bijna een kwart van de eerste woningen is een flat/appartement/etagewoning. De overige typen eerste woningen zijn in ongeveer gelijke mate over de volgende categorieën verdeeld (indicatief): rijtjeswoning, hoekwoning, twee onder een kap, vrijstaande woning.

Typering huidige recreatiewoning c.q. tweede woning:

De meeste eigenaren (ruim tweederde) bezitten een vrijstaande bungalow of zomerhuisje. Voor het overige betreft het voornamelijk een chalet. Deze recreatiewoningen kunnen zowel gelijkvloers zijn (57%) of een of meerdere bovenverdiepingen tellen (43%).

Meestal beschikt een recreatiewoning over twee of drie aparte slaapkamers: ruim de helft van de woningen beschikt over twee en nog eens ruim een kwart over drie slaapkamers.

Conform de definitie zijn de recreatiewoningen alle vijf jaar of langer in bezit. Zo'n 90% van de woningen is zelfs al vóór 2000 aangeschaft. De prijsklasse van de recreatiewoningen loopt heel erg uiteen: ruim de helft van de huisjes ligt in de prijsklasse tot € 100.000 en ruim eenderde boven de € 200.000.

Situering huidige recreatiewoning:

De recreatiewoningen van de respondenten in de steekproef liggen vooral in de provincies Zuid-Holland en Gelderland. Daarnaast spelen Overijssel, Noord-Brabant en Friesland nog een belangrijke rol.

Driekwart van de woningen ligt in het buitengebied. Daarnaast bevindt ongeveer een vijfde deel zich nabij c.q. in aansluiting op de bebouwde kom. Het aantal woningen binnen de bebouwde kom is te verwaarlozen.

Voorzover de respondenten dit zelf kunnen inschatten, is bijna de helft van hun woningen gelegen in of grenzend aan een kwetsbaar gebied (Ecologische Hoofdstructuur, Vogel- en Habitatgebied, Natuurwetgebied).

De meeste huisjes zijn terug te vinden in bos-/heidegebieden (45%) of nabij water (zee, meren) (28%).

Gebruik huidige recreatiewoning:

Ruim driekwart van de woningen (78%) is doorgaans enkel voor eigen recreatief gebruik bestemd (en/of gratis uitleen aan familie, vrienden, kennissen). In de overige gevallen wordt het huisje of deels verhuurd aan derden en deels zelf recreatief gebruikt (12%), of voornamelijk verhuurd aan derden (10%).

Voorzover huisjes worden verhuurd aan derden, wordt dat in alle gevallen meer dan 100 nachten op jaarbasis gedaan. Zelf overnachten de eigenaren jaarlijks enkele tot maximaal zo'n 20 nachten in hun eigen recreatiewoning.

Ruim tweederde deel van de huidige bezitters heeft momenteel geen plannen om de recreatiewoning te verkopen. Zij die wel verkoopplannen hebben, zullen echter geen andere recreatiewoning aanschaffen. Van diegenen die zeker of misschien gebruik zullen maken van het Deense Model, heeft niemand verkoopplannen.

4.3.2 Doelgroep 2: toetreders

De eerste woning:

De meeste eigenaren van een recreatiewoning/toetreders (91%) bezitten als eerste woning een koopwoning (eigendom). In de overige gevallen betreft het een huurwoning.

Ruim een kwart van de eerste woningen is een vrijstaande woning, en nog eens bijna een kwart een rijtjeswoning. Daarnaast woont 16% in een twee onder een kap, 15% in een hoekwoning en 11% heeft een flat/appartement/etagewoning.

Typering huidige recreatiewoning c.q. tweede woning:

De meeste eigenaren (bijna driekwart) bezitten een vrijstaande bungalow of zomerhuisje. Daarnaast beschikt zo'n 7% over een geschakelde woning. Voor het overige betreft het voornamelijk een chalet (8%) of een appartement (4%). In ruim de helft van de gevallen zijn deze recreatiewoningen gelijkvloers (57%). Anderszins hebben ze een of meerdere bovenverdiepingen (43%).

Meestal beschikt een recreatiewoning over twee of drie aparte slaapkamers: bijna de helft van de woningen beschikt over twee en nog eens bijna eenderde deel over drie slaapkamers. De meeste huisjes bevinden zich in de prijsklasse tot € 200.000. Ruim eenderde deel van de woningen wordt zelfs op minder dan € 100.000 getaxeerd.

De recreatiewoningen zijn voor een groot deel vijf jaar of langer in bezit (64%). 56% van de woningen is zelfs al vóór 2000 aangeschaft. Deze bezitters zouden momenteel nog geen gebruik kunnen maken van de mogelijkheden die invoering van het Deense Model zouden bieden, aangezien de pensioengerechtigde leeftijd nog niet is bereikt. Van diegenen die de woning 5 jaar of langer in bezit hebben, is namelijk driekwart 50 tot en met 54 jaar. Zo'n 22% van de huisjes is nog maar kortgeleden aangeschaft (2003, 2004, 2005). Van diegenen die de woning korter dan 5 jaar in bezit hebben, is echter ruim 80% reeds 55 jaar of ouder (25% is zelfs al gepensioneerd én 65 jaar of ouder). Binnen enkele jaren zal deze groep dan ook permanent hun recreatiewoning kunnen bewonen indien het Deense Model wordt ingevoerd.

Situering huidige recreatiewoning:

De meeste recreatiewoningen van de respondenten in de steekproef liggen in de provincie Gelderland (25%). Daarnaast zijn Zuid-Holland (16%), Overijssel (13%), Zeeland (13%) en Noord-Holland (10%) van belang.

Het merendeel van de woningen, zo'n 81%, ligt in het buitengebied. Daarnaast bevindt ongeveer 12% zich nabij c.q. in aansluiting op de bebouwde kom. De overige 7% ligt binnen de bebouwde kom.

Voorzover de respondenten dit zelf in kunnen schatten, is ongeveer 60% van hun woningen gelegen in of grenzend aan een kwetsbaar gebied (Ecologische Hoofdstructuur, Vogel- en Habitatgebied, Natuurwetgebied).

De meeste huisjes zijn terug te vinden nabij water (zee, meren) (37%) of in bos-/heidegebieden (35%).

Gebruik huidige recreatiewoning:

Een kleine tweederde deel van de woningen is doorgaans enkel voor eigen recreatief gebruik bestemd (en/of gratis uitleen aan familie, vrienden, kennissen). In de overige gevallen wordt het huisje of deels verhuurd aan derden en deels zelf recreatief gebruikt (21%), of voornamelijk verhuurd aan derden (17%).

Voorzover huisjes worden verhuurd aan derden, wordt dat in de helft van de gevallen meer dan 100 nachten op jaarbasis gedaan. Zelf overnachten de eigenaren jaarlijks meestal enkele tot maximaal zo'n 20 nachten in hun eigen recreatiewoning.

Vrijwel alle toetreders (91%) hebben momenteel geen plannen om de recreatiewoning te verkopen. Zij die wel verkoopplannen hebben, zullen echter geen andere recreatiewoning aanschaffen. Alle respondenten met verkoopplannen weten (nog) niet of ze gebruik zouden maken van de mogelijkheden die het Deense Model biedt.

4.3.3 Doelgroep 3: plannenmakers

De eerste woning:

Circa driekwart van de plannenmakers bezit momenteel als eerste woning een koopwoning (eigendom). In de overige gevallen betreft het een huurwoning.

Deze woningen zijn in ongeveer gelijke mate onder te verdelen in de diverse onderscheiden categorieën: flat/appartement/etagewoning, rijtjeswoning, hoekwoning, twee onder een kap, vrijstaande woning.

Typering toekomstige recreatiewoning c.q. tweede woning:

De meeste plannenmakers verwachten op relatief korte termijn tot aanschaf van een recreatiewoning over te gaan: 19% is van plan dit reeds binnen een jaar te realiseren, 23% over een tot twee jaar en 33% over twee tot vijf jaar. 15% weet echter (nog) niet wanneer de recreatiewoning zal worden aangeschaft.

Meer dan de helft van de plannenmakers (58%) zal naar alle waarschijnlijkheid een vrijstaande bungalow of zomershuisje aanschaffen. Voor het overige zal het voornamelijk een chalet zijn (21%). 6% heeft hier (nog) geen idee over.

Zo'n 71% van de recreatiewoningen dient gelijkvloers te zijn. Daarnaast zal 21% ook een of meerdere bovenverdiepingen tellen (8% weet dit (nog) niet).

Ruim tweederde deel van de plannenmakers (69%) wenst een recreatiewoning met twee aparte slaapkamers en ruim een kwart (27%) wil er een met drie slaapkamers.

Het grootste deel van de aan te schaffen recreatiewoningen valt in de lagere prijsklassen: 38% van de plannenmakers denkt dat de aanschafprijs van de woning minder dan € 100.000 zal zijn, 31% denkt aan een aanschafprijs tussen 100.000 en 150.000 euro, en 17% tussen 150.000 en 200.000 euro. Dit komt in grote lijnen overeen met de resultaten die het ContinuVakantieOnderzoek vorig jaar al voortbracht: het merendeel van de plannenmakers had toen ook al een aanschafwaarde tot 200.000 euro in gedachten.

Situering toekomstige recreatiewoning:

Het merendeel van de plannenmakers wil een recreatiewoning kopen in een bosrijke omgeving/regio, zoals in Drenthe (23%), Gelderland (17%) en bijvoorbeeld Limburg (10%). Daarnaast zijn ook meer waterrijke gebieden van belang, zoals in Zeeland (13%) en Friesland (10%).

De recreatiewoningen zullen met name in het buitengebied gelegen zijn (71%). Daarnaast zal ongeveer 27% zich nabij c.q. in aansluiting op de bebouwde kom bevinden, en de resterende 2% binnen de bebouwde kom.

Ook uit het landschapstype waarin de recreatiewoning dient te staan, blijkt bos/heide de grootste voorkeur te hebben (48%), gevolgd door strand/zee/duinen (13%) en meren/plassen/rivieren (eveneens 13%).

Gebruik toekomstige recreatiewoning:

Voor tweederde deel van de plannenmakers zal de recreatiewoning enkel voor eigen recreatief gebruik (en/of gratis uitleen aan familie, vrienden, kennissen) bestemd zijn. In de overige gevallen zal het huisje voornamelijk deels worden verhuurd aan derden, deels zelf recreatief gebruikt (29%). Slechts 2% zal het voornamelijk verhuren aan derden (2% weet het (nog) niet).

Indien het huisje zal worden verhuurd aan derden, zal dat meestal minder dan 100 nachten op jaarbasis worden gedaan. Zelf zullen de eigenaren jaarlijks meestal ergens tussen 20 en 80 nachten in hun eigen recreatiewoning overnachten.

4.3.4 Doelgroep 4: kanshebbers

De kanshebbers hebben aangegeven dat er bij invoering van het Deens model in Nederland een kans bestaat dat zij tot aanschaf van een recreatiewoning zullen overgaan.

Aan hen is vervolgens de vraag voorgelegd hoe waarschijnlijk men het acht een dergelijk plan daadwerkelijk te zullen realiseren. Bijna de helft van hen gaf hierop aan dit zeer waarschijnlijk (4%) tot waarschijnlijk (43%) te achten.

Vervolgens is aan deze personen gevraagd op welke termijn men tot aanschaf van een recreatiewoning verwacht over te gaan. In de meeste gevallen blijkt dit over 2 tot 5 jaar (40%) of over 5 tot 10 (28%) jaar te zijn. Ongeveer 21% kan gerekend worden tot de 'snelle beslissers': zij verwachten reeds binnen 1 à 2 jaar daadwerkelijk een recreatiewoning aan te schaffen. Tot slot zijn er nog de twijfelaars: 5% zal waarschijnlijk pas na 10 jaar een dergelijke woning kopen en 7% weet het (nog) niet.

5. Raming effecten van invoering van het Deense Model in Nederland

In dit hoofdstuk worden de resultaten uit de voorgaande hoofdstukken gebundeld en waar nodig nader geanalyseerd en aangevuld teneinde de door het Ministerie van VROM geformuleerde onderzoeksvragen concreet te kunnen beantwoorden.

Het nu verrichte onderzoek heeft resultaten opgeleverd die een indicatie geven van:

1. Het aantal ouderen dat een recreatiewoning 5 jaren of langer in bezit heeft.
2. Het percentage van deze groep dat gebruik zou willen maken van een regeling zoals het Deense model.
3. De toekomstige ontwikkelingen die te verwachten zijn betreffende het gebruikmaken van de regeling (in hoeverre leidt invoering van de regeling tot extra vraag naar recreatiewoningen, zowel vanuit Nederland als vanuit het buitenland?).
4. De gevolgen voor woningen die liggen in kwetsbare gebieden (Ecologische Hoofdstructuur, Vogel- en Habitatgebieden, Natuurbeschermingswetgebieden) versus diegenen die daarbuiten liggen.
5. De gevolgen voor de markt van recreatiewoningen en recreatievoorzieningen (wordt door invoering van het model een deel onttrokken aan de markt voor recreatiewoningen?).
6. De gevolgen voor de woningmarkt (komen er reguliere woningen vrij en in welke gebieden?).

De onderzoeksvragen komen in de hierna volgende paragrafen achtereenvolgens aan bod. Daarna wordt in paragraaf 5.7 aandacht besteed aan de vraag vanuit het buitenland. In dit hoofdstuk wordt vaak gesproken over de huidige doelgroep, de toetreders, de plannenmakers en de kanshebbers. Een toelichting op deze groepen kan worden teruggevonden op bladzijde 31 en 32 in hoofdstuk 4.

5.1 Potentiële doelgroep

Op hoeveel huishoudens (vrijwel overeenkomstig met recreatiewoningen) zou invoering van een variant van het Deense Model in Nederland potentieel betrekking kunnen hebben? Ofwel: hoeveel huishoudens voldoen aan de voorwaarden die het model stelt (in de Nederlandse situatie dient men de recreatiewoning minimaal 5 jaar in bezit te hebben, en men dient minimaal 65 jaar en gepensioneerd of minimaal 60 jaar en vervroegd gepensioneerd te zijn)? Deze vragen staan centraal in deze paragraaf.

Aan de hand van een extra vraagstelling binnen het ContinuVakantieOnderzoek (zie hoofdstuk 4) is nagegaan hoeveel personen in Nederland tot de doelgroep behoren. Omgerekend naar de Nederlandse bevolking gaat het om circa 17.000 recreatiewoningen die al 5 jaar of langer in het bezit zijn van gepensioneerden van 65 jaar en ouder of vervroegd gepensioneerden van 60 jaar en ouder. In paragraaf 5.7 wordt aanvullend een raming gegeven van de potentiële doelgroep onder buitenlanders (Duitsers). De raming levert circa 3.100 recreatiewoningen in handen van Duitsers (die voldoen aan de gestelde voorwaarden) op. Een absolute maximum variant van het aantal recreatiewoningen dat bij invoering van het Deense Model in Nederland per direct permanent bewoond zou kunnen worden, is dan circa 20.000 recreatiewoningen.

5.2 Huidige doelgroep

Welk deel van de potentiële doelgroep (zoals omschreven in paragraaf 5.1) zou gebruik willen maken van een regeling zoals het Deense Model?

Voor de potentiële doelgroep is nagegaan welk deel gebruik zal maken van de mogelijkheden die het Deense Model hun biedt, en dus de eerste woning zal verkopen. Daartoe is in het vervolgonderzoek aan de respondenten uitgelegd wat invoering van (een variant van) het Deense Model zou inhouden. Aan de respondenten is medegedeeld dat zij in aanmerking komen voor legale permanente bewoning van hun recreatiewoning. Vervolgens is gevraagd of men van deze mogelijkheid gebruik zou maken. Hierop kon geantwoord worden met ja, nee of weet (nog) niet. De minimum variant gaat uit van de respondenten die 'ja' hebben geantwoord. Dit betreft 2.700 recreatiewoningen, ongeveer 15% van de potentiële doelgroep. Een even grote groep weet (nog) niet of gebruik gemaakt zal worden van de mogelijkheid om de recreatiewoning permanent te bewonen. Wanneer we deze groep meerekenen, zou de maximum variant 5.400 recreatiewoningen omvatten. Inclusief de vraag vanuit het buitenland (zie paragraaf 5.7) zou de minimum variant neerkomen op $(2.700 + 500 =)$ 3.200 recreatiewoningen en de maximum variant op $(5.400 + 1.000 =)$ 6.400 recreatiewoningen.

5.3 Toekomstige ontwikkelingen

Wanneer we kijken naar de toekomstige ontwikkelingen die samenhangen met de eventuele invoering van het Deense Model in Nederland, zijn een aantal deelaspecten van belang:

1. Hoeveel recreatiewoningen zijn momenteel in bezit van personen die nog niet geheel aan de gestelde voorwaarden voldoen (de toetreders), maar dit binnen enige tijd wel zullen

- doen en hoeveel belangstelling bestaat er onder deze groep voor gebruikmaking van de mogelijkheden die het Deense Model biedt?
2. Hoeveel plannen zijn er tot aanschaf van nieuwe recreatiewoningen in Nederland? Hoeveel van deze plannen waren oorspronkelijk op het buitenland gericht, maar zouden door invoering van het Deense Model omgezet worden naar het eigen land en dus als extra vraag direct af te leiden zijn van de invoering van het Deense Model? En hoeveel belangstelling bestaat er onder deze groep voor het permanent bewonen van de recreatiewoning onder de voorwaarden van het Deense Model?
  3. Hoeveel extra plannen tot aanschaf van een recreatiewoning worden gerealiseerd door invoering van het Deense Model (het gaat dan dus om personen die oorspronkelijk geen aanschafplannen hadden, maar dankzij invoering van het Deense Model de kans zeer waarschijnlijk achten alsnog tot aanschaf over te gaan)?
  4. Dezelfde vragen gaan op voor de vraag vanuit het buitenland.

Ad. 1) De toetreders

Uit de resultaten van het onderzoek resulteren 31.800 recreatiewoningen in het bezit van personen die reeds een recreatiewoning in bezit hebben, maar nog niet aan alle gestelde voorwaarden voldoen.

De recreatiewoningen zijn voor een groot deel vijf jaar of langer in bezit (64%). 56% van de woningen is zelfs al vóór 2000 aangeschaft. Deze bezitters zouden momenteel nog geen gebruik kunnen maken van de mogelijkheden die invoering van het Deense Model zouden bieden, aangezien de pensioengerechtigde leeftijd nog niet is bereikt. Van diegenen die de woning 5 jaar of langer in bezit hebben, is namelijk driekwart 50 tot en met 54 jaar. Zo'n 22% van de huisjes is nog maar kortgeleden aangeschaft (2003, 2004, 2005). Van diegenen die de woning korter dan 5 jaar in bezit hebben, is echter ruim 80% reeds 55 jaar of ouder (25% is zelfs al gepensioneerd én 65 jaar of ouder). Binnen enkele jaren zal deze groep dan ook permanent hun recreatiewoning kunnen bewonen indien het Deense Model wordt ingevoerd.

Tabel 15 Achtergrondkenmerken toetreders (%)

	Gepensioneerd	Niet gepensioneerd	Totaal
<i>Bezit recreatiewoning ≥ 5 jaar</i>			
50 t/m 54 jaar	0	58	49
55 t/m 59 jaar	14	10	11
60 t/m 64 jaar	0	8	6
Subtotaal	14	75	66
<i>Bezit recreatiewoning < 5 jaar</i>			
50 t/m 54 jaar	0	8	6
55 t/m 59 jaar	29	15	17
60 t/m 64 jaar	0	3	2
65 t/m 69 jaar	14	0	2
70+	43	0	6
Subtotaal	86	25	34
Totaal	100	100	100 (= 31.800 recreatiewoningen)

Bron: CVO, 2005

Van de 31.800 recreatiewoningen ofwel huishoudens geeft 27% (8.600 huishoudens) aan gebruik te zullen maken van de regeling volgens het Deense Model en dus hun recreatiewoning permanent te gaan bewonen zodra dat mogelijk is. Een even grote groep weet het (nog) niet. Bij een minimale variant zouden aldus op termijn nog eens 8.600 recreatiewoningen permanent bewoond gaan worden; bij de maximale variant 17.200 woningen.

Uitgaande van de minimale variant kan nog het volgende opgemerkt worden: het merendeel van de geïnteresseerden in het permanent bewonen van de recreatiewoning (82%) is nog niet gepensioneerd maar heeft wel de recreatiewoning al minimaal 5 jaar in bezit. Bijna driekwart is nog jonger dan 60 jaar. De mogelijkheid tot permanente bewoning zal zich in de meeste gevallen dan ook pas over minimaal 5 jaar voordoen.

Ad. 2) De plannenmakers

Onder 50-plussers zijn er 23.000 plannen voor de aanschaf van een recreatiewoning. 8.800 van deze plannen hebben betrekking op het binnenland, de resterende plannen op het buitenland. Aan deze laatste groep is in het onderzoek uitgelegd wat invoering van het Deense Model in Nederland zal inhouden voor de bezitters van recreatiewoningen. Vervolgens is gevraagd of invoering van een dergelijke regeling gevolgen zou hebben voor hun locatiekeuze.

Bij 19% zou dit inderdaad het geval zijn: zij overwegen in dat geval serieus om een recreatiewoning in Nederland aan te schaffen in plaats van in het buitenland. Het gaat dan om 2.700 extra recreatiewoningen. In totaliteit zijn er dan dus (2.700 + 8.800 =) 11.500 plannen voor de aanschaf van een recreatiewoning in Nederland. Voor 53% geldt dat gebruik gemaakt zal worden van de mogelijkheid om de recreatiewoning permanent te bewonen bij invoering van het Deense Model. Bijna 18% is (nog) niet zeker. In de minimale variant zouden op termijn 6.100 recreatiewoningen permanent bewoond gaan worden. De maximale variant gaat uit van 8.100 recreatiewoningen. Uiteraard geldt voor dit alles dat eerst de plannen daadwerkelijk gerealiseerd dienen te worden. Bovendien duurt het dan nog minimaal 5 jaar voordat permanente bewoning zal zijn toegestaan.

Aan de plannenmakers die zeker gebruik willen maken van het Deense Model, is nog gevraagd of invoering van het Deense Model invloed zal hebben op hun aanschafplannen. Eenvijfde van de plannenmakers geeft aan dat dit geen invloed zal hebben. Voor de resterende 80% is er wel sprake van invloed op de plannen, soms op meerdere manieren. Circa 56% denkt hierdoor eerder tot aanschaf over te gaan. Eenvijfde van de ondervraagden zal een grotere recreatiewoning aanschaffen en een even groot aantal een luxere recreatiewoning dan oorspronkelijk gepland was. Eentiende van de plannenmakers zal op zoek gaan naar een ander type recreatiewoning en nog eens eentiende zal naar verwachting een recreatiewoning in een hogere prijsklasse aanschaffen.

Ad. 3) De kanshebbers

Bij de kanshebbers gaat het om de extra vraag die direct is af te leiden van de eventuele invoering van het Deense Model in Nederland: deze groep had oorspronkelijk geen plannen tot aanschaf van een recreatiewoning, maar geeft aan dat er een kans bestaat dat men bij invoering van het Deense Model alsnog tot aanschaf zal overgaan. Hiervan is vooralsnog alleen de groep geselecteerd die heeft aangegeven dat het zeer waarschijnlijk is dat men dit plan daadwerkelijk zal realiseren. Het gaat dan om 5.400 recreatiewoningen. Aangezien invoering van het Deense Model voor deze groep de aanleiding vormt om tot aanschaf over te gaan, wordt verondersteld dat 100% gebruik zal maken van de mogelijkheid om de recreatiewoning permanent te bewonen. Het gaat dan dus om 5.400 recreatiewoningen.

Ad. 4) toekomstige ontwikkelingen aangaande buitenlandse vraag

In paragraaf 5.7 wordt een raming aangaande de buitenlandse vraag uiteengezet. Hier kan kort worden aangegeven dat het gaat om:

- Toetreders: 5.800 recreatiewoningen, waarvan 1.600 zeker permanent bewoond zouden gaan worden, en 1.600 misschien;
- Plannenmakers: 2.100 recreatiewoningen, waarvan 1.100 gebruik zouden maken van het Deense Model en 400 het (nog) niet weten;
- Kanshebbers: 1.000 recreatiewoningen, waarvan (aangezien invoering van het Deense Model aanleiding is om aanschaf te overwegen) verondersteld wordt dat allen de recreatiewoning op termijn permanent gaan bewonen.

Zoals ook in paragraaf 5.7 wordt aangegeven, betreft het slechts een ruwe schatting. De aantallen leveren slechts een indicatie en kunnen niet in termen van betrouwbaarheid beoordeeld worden.

5.4 Gevolgen voor kwetsbare gebieden

Wat zijn de gevolgen van invoering van het Deense Model in Nederland voor recreatiewoningen die liggen in kwetsbare gebieden (de Ecologische Hoofdstructuur, Vogel- en Habitatgebieden en Natuurbeschermingswetgebieden) versus diegenen die daarbuiten liggen? Om dit te achter halen is aan respondenten die reeds een recreatiewoning bezitten, gevraagd of de woning in een kwetsbaar gebied of daaraan grenzend is gelegen. De volgende tabel geeft de resultaten weer, uitgesplitst naar de totale (potentiële) groep (alle recreatiewoningen waarop het Deense Model mogelijk betrekking zou kunnen hebben) en de groep die heeft aangegeven zeker gebruik te zullen maken van de mogelijkheden die het Deense Model hen biedt aangaande permanente bewoning.

Tabel 16 Ligging recreatiewoningen in bezit van huidige doelgroep en toetreders (%)

Ligging recreatiewoning	in kwetsbaar gebied	grenzend aan kwetsbaar gebied	niet in/bij kwetsbaar gebied	Totaal (= 100%)
Doelgroep*				
	%	%	%	
<i>Totaal:</i>				
huidige doelgroep	20	29	52	17.000
toetreders	12	49	40	31.800
<i>Zeker gebruikmakend van mogelijkheden Deense Model:</i>				
huidige doelgroep	30	30	40	2.700
toetreders	0	66	34	8.600

Bron: CVO, 2005

* voor toelichting zie bladzijde 32/33

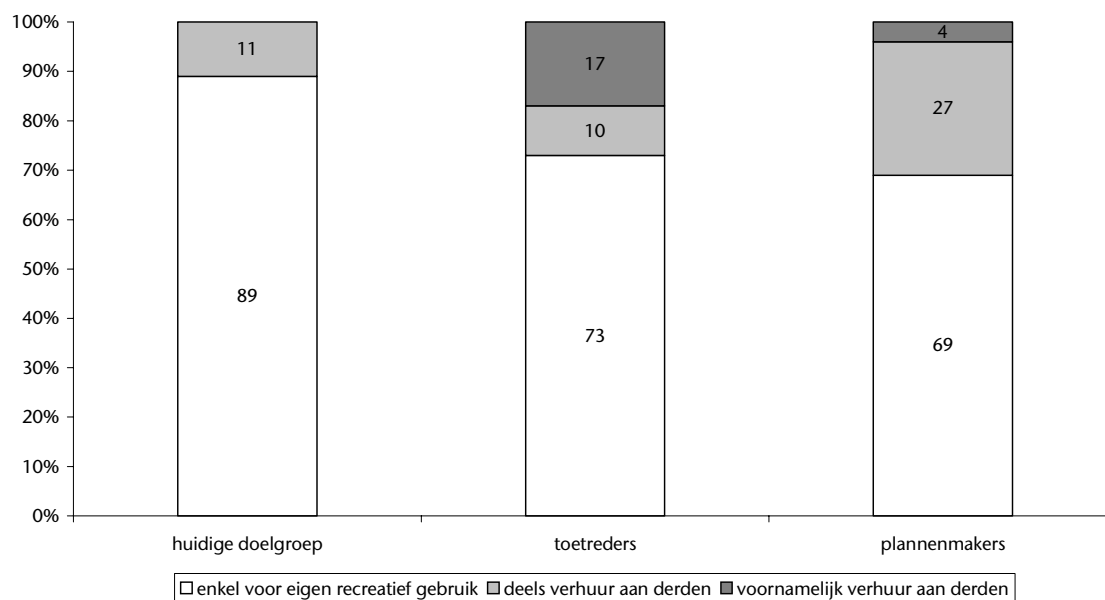
Uitgaande van deze tabel zijn circa 7.200 recreatiewoningen van 50-plussers gelegen in een kwetsbaar gebied. Daarvan zijn 3.400 recreatiewoningen in bezit van de huidige doelgroep.

Slechts een deel hiervan is echter voornemens om gebruik te maken van de mogelijkheid om de recreatiewoning permanent te gaan bewonen. Het gaat dan nog om circa 800 recreatiewoningen, allen in bezit van de huidige doelgroep. Circa 6.500 recreatiewoningen van de huishoudens die gebruik willen maken van de mogelijkheid om hun woning permanent te bewonen, zijn gelegen grenzend aan een kwetsbaar gebied. Daarvan gaat het per direct (huidige doelgroep) om circa 800 woningen en op termijn (toetreders) om de resterende 5.700 woningen.

5.5 Gevolgen voor de verhuurmarkt voor recreatiewoningen

Er wordt nogal eens verondersteld dat door mogelijkheden voor permanente bewoning van recreatiewoningen te bieden, een deel wordt onttrokken aan de toeristische (verhuur)markt voor recreatiewoningen. Er is in het onderzoek dan ook nagegaan in hoeverre de woningen waarop invoering van het Deense Model betrekking zou kunnen hebben, ook daadwerkelijk worden verhuurd.

Figuur 1 Mate van verhuur recreatiewoning, naar doelgroep*

Bron: CVO, 2005

* voor toelichting zie bladzijde 32/33

In figuur 1 is voor diegenen die hebben aangegeven gebruik te zullen maken van de mogelijkheid de recreatiewoning permanent te bewonen, geanalyseerd in hoeverre de woning wordt verhuurd aan derden. In de meeste gevallen blijkt men de woning puur voor eigen recreatief gebruik te hebben aangeschaft of aan te willen schaffen (plannenmakers). Vanwege de relatief kleine steekproef dienen de resultaten indicatief te worden geïnterpreteerd. Over het algemeen valt wel op te merken dat diegenen die geïnteresseerd zijn in permanente bewoning van hun recreatiewoning in beduidend kleinere mate de woning verhuren aan derden dan diegenen die niet geïnteresseerd zijn of (nog) niet weten of ze gebruik zullen maken van de mogelijkheden die het Deense Model zou bieden.

5.6 Gevolgen voor de reguliere woningmarkt

Wat zullen de gevolgen zijn voor de reguliere woningmarkt in Nederland? Aan de ene kant worden er recreatiewoningen aan de voorraad onttrokken, maar er komen aan de andere kant reguliere woningen vrij. In welke gebieden zal deze ontwikkeling zich met name voordoen? In feite kunnen hier dezelfde aantallen genoemd worden als hiervoor al zijn aangegeven. Uitgaande van de in hoofdstuk 4 besproken minimale en maximale variant, zou het gaan om de volgende aantallen:

	minimum variant	maximum variant
huidige doelgroep	2.700	5.400
toetreders	8.600	17.200
plannenmakers	6.100	8.100
kanshebbers	5.400	5.400
	----- +	----- +
	22.800	36.100

Over het algemeen kunnen we stellen dat - uitgaande van bovenstaande varianten - bij de minimum variant 22.800 eerste woningen zullen vrijkomen die op dit moment nog bewoond worden. Daarvoor in de plaats zullen echter nog 11.500 recreatiewoningen worden aangeschaft en dus aan de voorraad recreatiewoningen onttrokken worden. De resterende 11.300 recreatiewoningen zijn reeds in bezit. Overigens geldt (bij de minimale variant) voor slechts 2.700 recreatiewoningen dat invoering van het Deens Model onmiddellijk effect zal sorteren. Voor nog eens 8.600 recreatiewoningen zal dit binnen nu en circa tien jaar het geval zijn. De overige groepen zullen op zijn vroegst over 5 jaar in aanmerking komen (als ze per direct een recreatiewoning aanschaffen).

Bij de gebruiksverandering naar permanent recreatief wonen kunnen zich de volgende *ruimtelijke effecten* voordoen:

- Het permanent recreatief gaan gebruiken van een (tweede) woning vergt een bepaald nieuw/extra oppervlaktebeslag wanneer er sprake is van aanschaf/realisatie van een nieuw te bouwen woningeenheid;
- Indien een reeds aanwezige en/of in bezit zijnde tweede woning naar permanent recreatief gebruik wordt omgezet, is er geen sprake van extra/nieuw ruimtebeslag;
- Bij de verkoop van de eerste woning vindt anderzijds een bepaalde vermindering van het per huishouden/persoon/echtpaar in bezit zijnde oppervlaktebeslag plaats. Hierbij kan sprake zijn van extra ruimtelijke effecten wanneer het oppervlaktebeslag voor een eerste woning anders is dan voor een permanente recreatieve woning;
- Deskresearch aangaande met name het ruimtegebruik bij bestemmingsplannen geeft aan dat het gemiddeld aantal eerste woningen per hectare niet structureel afwijkt van dat voor tweede woningen:

Bij gemengde eerste woningen en vrije kavels geldt namelijk een (indicatieve) richtlijn van zo'n 20 eenheden per hectare en bij rijtjeswoningen circa 35 per hectare. Voor tweede woningen wordt veelal uitgegaan van 20 tot 25 eenheden per hectare. Aangezien de onderzoeksresultaten geen duidelijke indicaties opleveren voor het type eerste woning van bezitters van recreatiewoningen, kunnen we veronderstellen dat met het verruilen van de eerste woning voor de recreatiewoning geen extra ruimtelijke effecten gepaard zullen gaan.

Met betrekking tot de reguliere woningen en recreatiewoningen van de verschillende doelgroepen die voornemens zijn hun recreatiewoning permanent te gaan bewonen bij invoering van het Deense Model kan indicatief nog het volgende opgemerkt worden:

Huidige doelgroep

De eerste woning is in 70% van de gevallen een koopwoning. Ongeveer 10% betreft een rijtjeswoning; de overige 90% is gelijkelijk verdeeld over een twee-onder-een-kap woning, vrijstaande woning en een andere woning. De eigenaren zijn niet afkomstig uit stedelijke gebieden en voornamelijk uit het Oosten van het land (40%). Uit het Zuiden en Noorden komen ook nog eens zo'n 30% van de eigenaren. De recreatiewoningen treffen we in de grootste mate aan in Overijssel (30%) en Noord-Brabant (30%). Zeven van de tien recreatiewoningen is gelegen in het buitengebied. De resterende 30% ligt in aansluiting op de bebouwde kom. Het landschapstype van de recreatiewoning kan in de meeste gevallen (89%) getypeerd worden als bos/heide.

Toetreders

De toetreders beschikken voornamelijk over een koopwoning als eerste woning (87%). In de meeste gevallen betreft het een vrijstaande woning (30%) of hoekwoning (27%). De eigenaren zijn voor bijna tweederde deel woonachtig in de regio 'Rest Westen' (de westelijke provincies exclusief de drie grote steden). De recreatiewoningen zijn voor het grootste deel gelegen in Overijssel (23%), Zuid-Holland (17%) en Zeeland (13%). Ook bij de toetreders zien we dat het grootste deel van de recreatiewoningen (83%) is gelegen in het buitengebied. 13% ligt in aansluiting op de bebouwde kom en 4% daarbinnen. Bij de toetreders zien we dat de recreatiewoning vaak ligt in een bos-/heidegebied (33%), maar ook relatief vaak aan strand, zee of duinen (27%).

Plannenmakers

Ook de plannenmakers wonen vaak in een koopwoning (70%). Meestal is het een hoekwoning (27%), rijtjeswoning (23%) of een vrijstaande woning (19%). Een groot deel woont in de regio 'Rest Westen' (31%) of in het Oosten (23%). Evenals bij de voorgaande twee groepen is vrijwel niemand woonachtig in de drie grote steden. De recreatiewoning die men wil aanschaffen, ligt bij voorkeur in Gelderland (15%), Friesland (15%) of Noord-Holland (15%). Ook Drenthe en Zeeland hebben nog een relatief groot aandeel (ieder 12%). Opmerkelijk is het gegeven dat de interesse voor Overijssel niet bijzonder groot is (4%), terwijl de huidige eigenaren voornamelijk in deze provincie een recreatiewoning bezitten. Van de plannenmakers geeft 77% de voorkeur aan een recreatiewoning die is gelegen in het buitengebied. Nog eens 20% heeft het liefst een recreatiewoning die in aansluiting op de bebouwde kom ligt, en slechts 4% denkt aan een recreatiewoning binnen de bebouwde kom. Qua landschapstype heeft het merendeel voorkeur voor bos/heide (39%). Ook strand/zee/duinen en meren/plassen/rivieren zijn populair (beide 19%).

Kanshebbers

De kanshebbers zijn voornamelijk woonachtig in de regio 'Rest Westen' (35%) en het Zuiden (25%). De overige kenmerken zijn wat deze groep betreft niet bekend.

5.7 Buitenlandse vraag

Recreatiewoningen in Nederland zijn niet alleen in het bezit van Nederlanders, maar voor een deel ook van buitenlanders. Invoering van het Deense Model kan ook gevolgen hebben voor de buitenlanders die aan de gestelde voorwaarden voldoen. In deze paragraaf wordt dan ook een raming gegeven van de buitenlandse markt waarop het Deense Model betrekking zou kunnen hebben.

In hoofdstuk 3 werd reeds aangegeven dat er geen eenduidig cijfer bestaat aangaande het aanbod van recreatiewoningen in Nederland. Verondersteld wordt (op basis van CBS-registraties, onderzoek van het CVO en de belastingdienst en het Woningbehoefte Onderzoek) dat dit aantal rond de 100.000 zal bedragen, waarvan drievierde deel (75.000) daadwerkelijk recreatiewoningen betreft.

Er zijn slechts enkele bronnen die een landelijk beeld geven van het aantal woningen dat eigendom van buitenlanders is. Een middeling hiervan leidt tot een aantal van circa 15.000 recreatiewoningen in buitenlandse handen. Diverse bronnen veronderstellen dat een groot deel hiervan in bezit is van Duitsers. Wederom zijn feitelijke gegevens hiervan niet voorhanden. Ook via buitenlandse bronnen konden deze cijfers niet worden achterhaald. Zo blijkt er in Duitsland reeds jaren geleden enig (vraag)onderzoek naar aanschafplannen van recreatiewoningen te zijn gedaan. Meer gedetailleerd (voor Nederland toepasbaar) en actueel onderzoek is met andere woorden niet voorhanden. De enige bron die in dit opzicht enige verduidelijking verschaft, is het onderzoek Inkomend toerisme 1984 van het CBS. Uit dit onderzoek kan een verdeling worden gehaald van bezoeken van buitenlanders aan de eigen woning in Nederland. De volgende tabel geeft dit weer.

Tabel 17 Bezoek van buitenlanders aan de eigen woning in Nederland, 1984 (%)

Herkomst	Bezoek aan eigen woning in Nederland %
Duitsland (BRD)	76
België	14
Groot-Brittannië	2
Overig Europa	3
Verenigde Staten	1
Rest wereld	3
Totaal	100

Bron: CBS, 1984 (bewerking NRIT)

Uit de tabel blijkt dat Duitsers in 1984 goed zijn geweest voor ruim driekwart van de bezoeken aan de eigen woning in Nederland. Wanneer we kijken naar de huidige toeristische verhuurmarkt, komt een ongeveer overeenkomstig beeld naar voren: circa 74% van de buitenlandse overnachtingen in verhuurbungalows wordt gerealiseerd door Duitsers (CBS, 2004). Gebaseerd op deze (deels verouderde) gegevens kan verondersteld worden dat circa driekwart van de recreatiewoningen van buitenlanders in eigendom is van Duitsers. In de berekeningen wordt dan ook uitgegaan van een aantal van 11.000 recreatiewoningen van Duitsers (75% van 15.000 $\approx$ 11.000).

Wat betreft het buitenlands bezit van recreatiewoningen in Nederland is Duitsland (met een aandeel van circa 75%) veruit het belangrijkste herkomstland. Het relatief geringe aandeel van de Belgen (een kleine 15%) wordt verklaard door factoren als:

- een in vergelijking met andere landen vermoedelijk minder omvangrijk en gedeeltelijk andersoortig (minder korte vakanties) verblijfsrecreatief patroon in het algemeen en het bezit van recreatiewoningen in het bijzonder;
- voor zover Belgen een recreatiewoning bezitten of willen aanschaffen is er een duidelijke voorkeur voor appartementen aan de Belgische Noordzeekust;
- het bezit van of de eventuele vraag van Belgen naar recreatiewoningen in Nederland zal op grond van afstands- en of sociaal/culturele factoren grotendeels beperkt blijven tot de Vlamingen;
- het bezit van recreatieverblijven in Nederland betreft in relatief grote mate vormen als stacaravans en chalets en niet zozeer recreatiewoningen volgens de gestelde definitie.

Op grond van het vorenstaande zullen de indicatieve berekeningen aangaande de buitenlandse vraag naar recreatiewoningen (en eventueel permanent gebruik daarvan volgens het Deens Model) tot het veruit belangrijkste herkomst-/rekruteringsland (Duitsland) beperkt worden, waarbij het zoals gezegd gaat om circa 11.000 recreatiewoningen. Verondersteld wordt dat interesse in het permanent recreatief wonen in Nederland vooral tot de Duitsers beperkt zal blijven, wiens vakantiegedrag veel overeenkomsten vertoont met dat van de Nederlander. Voor de Belgen en andere herkomstlanden zullen afstand en/of sociaal-culturele verschillen vermoedelijk een grotere rol spelen.

Wanneer we op deze 11.000 woningen dezelfde verhouding toepassen als voor de Nederlanders geldt (hetgeen aannemelijk is aangezien de demografische samenstelling van de Duitse bevolking veel overeenkomsten vertoont met die van de Nederlandse bevolking), resulteren de aantallen zoals in tabel 18. Voor de Nederlanders is de verhouding van de doelgroepen tot het totale aanbod aan recreatiewoningen berekend, hetgeen neerkomt op 60.000 woningen (75.000 - 15.000 in handen van buitenlanders = 60.000).

Tabel 18 Recreatiewoningen van Duitsers, naar doelgroep*

Doelgroepen (allen 50+)	Recreatiewoningen Nederlanders		Recreatie- woningen Duitsers	Waarvan zeker interesse in Deens Model	Waarvan misschien interesse in Deens Model
	abs.	% van totaal (= 60.000)			
Huidige doelgroep	17.000	28	3.100	500	500
Toetreders	31.800	53	5.800	1.600	1.600
Plannenmakers	11.500	19	2.100	1.100	400
Kanshebbers	5.400	9	1.000	1.000	0
Totaal	65.700	110	12.000	4.200	2.500

Bron: raming NRIT

* voor toelichting zie bladzijde 32/33

Zoals in hoofdstuk 4 een minimum en maximum variant is aangegeven voor de Nederlandse markt, kan dit ook voor de *Duitse markt* worden weergegeven:

	minimum variant	maximum variant
huidige doelgroep	500	1.000
toetreders	1.600	3.200
plannenmakers	1.100	1.500
kanshebbers	1.000	1.000
	----- +	----- +
	4.200	6.700

Per direct zou invoering van het Deense Model betrekking hebben op minstens 500 recreatiewoningen van Duitsers, en maximaal op 1.000 woningen. Bij eerdere ramingen werd echter reeds aangegeven dat deze resultaten met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd dienen te worden. De onzekerheidsmarge is bij de raming voor de Duitse markt nog beduidend groter, gezien de beperkte basis voor de ramingen en de veronderstellingen dat invoering van het Deense Model eenzelfde effect zou hebben op de Duitse markt als op de Nederlandse markt.

5.8 Slot

Middels dit onderzoek is getracht een bijdrage te leveren aan een onderbouwde beslissing aangaande de invoering van een variant van het Deense Model in Nederland. In dit hoofdstuk zijn alle kerngegevens aangaande de door het Ministerie van VROM geformuleerde onderzoeksvragen uitgebreid aan de orde gekomen. Resumerend kunnen we het volgende overzicht weergeven:

Tabel 19 Recreatiewoningen, naar doelgroep*

Doelgroepen (allen 50+)	Recreatie-woningen Nederlanders	Waarvan zeker interesse in Deens Model	Waarvan misschien interesse in Deens Model	Recreatie-woningen Duitsers	Waarvan zeker interesse in Deens Model	Waarvan misschien interesse in Deens Model
	abs.	abs.	abs.	abs.	abs.	abs.
Huidige doelgroep	17.000	2.700	2.700	3.100	500	500
Toetreders	31.800	8.600	8.600	5.800	1.600	1.600
Plannenmakers	11.500	6.100	2.000	2.100	1.100	400
Kanshebbers	5.400	5.400	0	1.000	1.000	0
Totaal	65.700	22.800	13.300	12.000	4.200	2.500

Bron: CVO, 2005, raming NRIT

* voor toelichting zie bladzijde 32/33

Kort samengevat kan worden gesteld dat het maximaal mogelijke aantal recreatiewoningen waarop invoering van het Deense Model per direct betrekking zou kunnen hebben, zo'n 20.000 bedraagt (waarvan circa 3.000 in handen van buitenlanders). Slechts een deel van deze eigenaren zal echter ook daadwerkelijk gebruikmaken van de mogelijkheid om de recreatiewoning permanent te bewonen. Circa 16% heeft aangegeven dit te doen. Nog eens 16% weet het (nog) niet. Maximaal zou het dus gaan om 6.400 recreatiewoningen.

Op termijn kan dit aantal nog oplopen, door diegenen die nu (nog) niet aan alle voorwaarden van het Deense Model voldoen (toetreders), diegenen die nu nog geen recreatiewoning in bezit hebben maar al wel aanschafplannen hebben, en diegenen die door invoering van het Deense Model op het idee gebracht zouden worden een recreatiewoning aan te schaffen. Bij beide laatste groepen zou het echter nog minimaal 5 jaar duren voordat zij de recreatiewoning permanent kunnen gaan bewonen. Intussen zal er uiteraard ook nog sprake zijn van natuurlijke uitval (verkoop van de woning, overlijden).

De benadering die hier is gekozen levert vooralsnog enkel een cijfermatige indicatie van de (mogelijke) omvang van de problematiek en laat andere zaken buiten beschouwing. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan de administratieve lasten die invoering van het Deense Model in Nederland met zich teweeg zou brengen. Vervolgens blijft er - afgezien van de omvang van de problematiek - uiteraard ook een inhoudelijke discussie bestaan die zich voornamelijk richt op de voor- en nadelen die (beperkt) toestaan van permanente bewoning van recreatiewoningen met zich mee kan brengen. Zo stelt men dat permanente bewoning van recreatiewoningen ongewenst is omdat het buitengebied voor iedereen toegankelijk moet zijn om te recreëren. Inderdaad blijkt het merendeel van de recreatiewoningen gelegen te zijn in het buitengebied, zo blijkt ook uit dit onderzoek. Ook wordt nogal eens gesteld dat door permanente bewoning een deel aan de voorraad van de toeristische verhuurmarkt wordt onttrokken. Wat dit laatste betreft, blijkt dat diegenen die gebruik zouden willen maken van de mogelijkheden die het Deense Model biedt, momenteel slechts in beperkte mate hun recreatiewoning beschikbaar stellen voor verhuur aan derden. Daar komt nog bij dat de toeristische bungalow-verhuurmarkt in Nederland een punt van verzadiging heeft bereikt. In Denemarken lijkt de belangstelling voor permanente bewoning naar aanleiding van de nieuwe wetgeving nog geen vlucht te hebben genomen. Opmerkelijk is wel dat de belangstelling voornamelijk bestaat in het gebied rondom Kopenhagen, dichtbij alle stedelijke voorzieningen? In Nederland is vooralsnog de grootste belangstelling voor een recreatiewoning in het buitengebied. De bevolkingsdichtheid ligt in Nederland dan ook beduidend hoger dan in Denemarken, waardoor voorzieningen doorgaans relatief dichtbij zullen zijn.

Kortom, de problematiek dient van alle kanten te worden belicht teneinde een onderbouwde beslissing te kunnen nemen. Wij hopen met dit onderzoek een bijdrage te hebben geleverd aan de benodigde onderbouwing.

Bijlage 1 ContinuVakantieOnderzoek

Opzet van het ContinuVakantieOnderzoek

Het ContinuVakantieOnderzoek (CVO) wordt via de BV Nederlands Vakantie- en Vrijtijdsonderzoek gezamenlijk beheerd en geëxploiteerd door TNS-NIPO, NRIT en NBTC, met als belangrijkste deelnemer het CBS.

Definiëring

In het CVO wordt het begrip vakantie gedefinieerd als:

'Een verblijf buiten de eigen woning voor ontspanning en plezier voor ten minste één overnachting. Ook logeren bij familie, vrienden of kennissen in het buitenland valt onder het begrip vakantie. Een verblijf in de woning van familie, vrienden of kennissen in Nederland telt niet mee als vakantie, tenzij de bewoners de gehele periode of de meeste dagen afwezig waren.'

Ook vakanties in een eigen accommodatie, zoals een tweede woning, (sta)caravan of tent op seizoen- of jaarplaats, volkstuinhuisje en boot met een vaste ligplaats tellen mee.

Onderzoeksmethodiek

Het CVO betreft een grootschalig onderzoek naar het vakantiegedrag van de Nederlander, waarbij vier keer per jaar een vragenlijst wordt afgenomen onder een panel met een gewenste omvang van circa 6.500 Nederlanders.

De steekproef van het ContinuVakantieOnderzoek uit circa 6.700 respondenten. Dit is het aantal respondenten dat vier kwartalen heeft geparticipeerd in het onderzoek.

Het onderzoek vindt plaats met behulp van het onderzoeksinstrument CAPI@HOME van TNS-NIPO. TNS-NIPO CAPI@HOME is een database van momenteel zo'n 40.000 huishoudens, oftewel ruim 100.000 personen. Via hun (multimedia) PC werken deze personen mee aan allerlei vormen van onderzoek. De namen en adressen van de PC-bezitters zijn in de loop der tijd door TNS-NIPO verzameld en gescreend via diverse onderzoeksinstrumenten. Hierbij zijn extra inspanningen verricht om een aanzienlijk volume te creëren in de categorie respondenten met een laag PC-bezit (voornamelijk ouderen en lager opgeleiden). Hierdoor zijn voor de Nederlandse bevolking representatieve steekproeven uit het panel te trekken. Het CVO-panel is zo'n steekproef. De respondenten uit dit panel beantwoorden vier keer per jaar vragen over hun vakanties van de voorliggende drie maanden. De verschillende metingen vinden plaats in

januari, april, juli en oktober. Om te voorkomen dat respondenten op het moment van het invullen van de vragenlijst vakanties vergeten op te geven, is eerder aan hen gevraagd om een aantal kerngegevens direct na afloop van iedere vakantie in een speciaal schema te noteren. De kans op onderschatting van het werkelijk aantal doorgebrachte vakanties is daardoor zeer klein.

De beschreven combinatie van een grote steekproef met vier metingen per jaar leidt tot betrouwbare resultaten, waarbij ook kleinere segmenten beter gemeten kunnen worden. Aan de algemene vragenlijst die vier keer per jaar wordt afgenomen, kunnen op verzoek exclusieve vragen toegevoegd worden. Ook tussentijds is het mogelijk (een deel van) de populatie te benaderen.

Waarborgen van de kwaliteit

Teneinde de betrouwbaarheid en kwaliteit van het CVO te optimaliseren, volgen en analyseren deskundigen van de betrokken organisaties in de vorm van een kwaliteitscommissie (TNS-NIPO, NRIT, NBTC en CBS) nauwlettend het proces. Daarbij worden onder meer resultaten uit andere onderzoeken vergeleken, teneinde ijkingspunten te vinden.

Daar de netto steekproef in geringe mate afwijkt van de populatie is besloten om de uitkomsten te wegen naar leeftijd, geslacht, woonregio, stedelijkheid van de woongemeente, opleiding en het bezit van duurzame recreatiegoederen. De basisgegevens voor deze procedure waren afkomstig uit de bevolkingsstatistieken van het CBS en de consumentenmonitor van TNS-NIPO.

Ook heeft gedurende het jaar elk kwartaal een telefonisch ijkingsonderzoek plaatsgevonden onder circa 1.000 personen betreffende de vakantieparticipatie om voor eventuele verschillen tussen PC-bezitters en niet-bezitters te kunnen herwegen. Binnen de kwaliteitscommissie is besloten om bij de 65-plussers en de laagst welstandigen de vakantieparticipatie van het ContinuVakantieOnderzoek panel iets naar beneden te brengen, gebaseerd op de resultaten van het telefonische onderzoek in combinatie met de PC-penetratie bij deze groepen.

De hiervoor genoemde inspanningen zullen worden gecontinueerd om de kwaliteit van het onderzoek ook in de toekomst niet alleen te kunnen waarborgen, maar waar mogelijk eveneens nog verder te verbeteren.

Algemene vraagpunten CVO

Vakanties

Participatie
frequentie
marktomvang
verblijfsduur
overnachtingen

Vakantiekenmerken

toeristisch/seizoenrecreatief
bestemming binnen- en buitenland
reisgezelschap
vertrekperiode
accommodatievorm
vervoermiddel
vakantietype
ondernomen activiteiten, tochtjes en bezoeken
bestedingen

Georganiseerde vakanties

marktomvang
organisatiegraad
boekingsinstantie
boekingswijze
tijd tussen boeken en vertrek
gemiddelde reissom
aandelen reisorganisaties en reisbureaus

Informatieproces

printmedia
radiozenders
gebruikte informatiekkanalen
wijze van informatie inwinnen

Vakantieganger

Leeftijd
Sociale klasse
Woondistrict
Mediagebruik

Themarapporten

o.a.:
Wintersport
Bezoek attractiepunten
Bezoek steden
Betalen tijdens buitenlandse vakanties
Annuleringsverzekeringen
Reisverzekeringen
Vakantieplannen
Internet en vakanties
Business Travel Monitor
De markt voor kamperen
Stedenvakanties

Bijlage 2 Vragenlijsten

VRAAG 1

De volgende vragen gaan over Recreatiewoningen

VRAAG 2

Er is al jarenlang discussie over het (al dan niet illegaal) permanent wonen in recreatiewoningen. De recreatiewoning is dan dus de enige woning ofwel de eerste in plaats van de tweede woning. Het Ministerie van VROM overweegt als oplossing nu het zogenaamde Deense Model in Nederland in te voeren. Invoering hiervan zal in het kort het volgende inhouden: Volgens dit model krijgt een gepensioneerde het recht op permanente bewoning van zijn of haar recreatiewoning als hij of zij 65 jaar of ouder is, of ouder dan 60 jaar en (vervroegd) pensioen ontvangt en in beide gevallen de woning tenminste 5 jaar in bezit heeft. Het recht vervalt bij verhuizing. Bij overlijden kan het recht alleen overgaan naar de echtgeno(o)t(e), samenwonende partner of de persoon met wie hij/zij een duurzaam huishouden voert. Onder een recreatiewoning wordt verstaan: een woning die gelegen is op een officieel voor recreatie bestemd terrein en/of bestemd is voor bewoning gedurende de vakantie. Doorgaans wordt ook nogal eens over tweede woningen gesproken. Ook zomer-/vakantiewoningen, vakantiebungalows en appartementen vallen hieronder. Wat in ieder geval NIET wordt bedoeld, zijn woonboten, (sta)caravans, woonwagens en huisjes op volkstuinen.

VRAAG 5

Het voorgaande in acht nemende, wilt u aangeven welke van de onderstaande situaties op u van toepassing is?

- 1 Ik heb reeds 5 jaar of langer een recreatiewoning c.q. tweede woning in bezit
- 2 Ik heb reeds een recreatiewoning c.q. tweede woning in bezit, maar korter dan 5 jaar
- 3 Ik heb reeds serieuze plannen voor de aanschaf van een recreatiewoning c.q. tweede woning in Nederland
- 4 Ik heb reeds serieuze plannen voor de aanschaf van een recreatiewoning c.q. tweede woning in het buitenland
- 5 Ik heb nog geen serieuze plannen voor de aanschaf van een recreatiewoning c.q. tweede woning, maar indien het Deense model in Nederland zal worden ingevoerd, is er een kans dat ik alsnog tot aanschaf zal overgaan
- 6 Ik heb nog geen serieuze plannen voor de aanschaf van een recreatiewoning (zoals beschreven in bovenstaande definitie), en invoering van het Deense model in Nederland zal hier geen verandering in brengen
- 9 Geen opgave

VRAAG 9991

Dit waren alle vragen over dit onderwerp.

VRAAG 5

Deze vragenlijst gaat over recreatiewoningen

Onder een recreatiewoning wordt verstaan: een woning die gelegen is op een officieel voor recreatie bestemd terrein en/of

bestemd is voor bewoning gedurende de vakantie. Doorgaans wordt ook nogal eens over tweede woningen gesproken. Ook zomer-/

vakantiewoningen, vakantiebungalows en appartementen vallen hieronder.

Wat in ieder geval NIET wordt bedoeld, zijn woonboten, (sta)caravans, woonwagens en huisjes op volkstuinen.

9 Doorgaan

PLAATS IN INLEIDING ""

INDIEN [DOELGR = 1] PLAATS IN INLEIDING "Uit onderzoek waar u eerder aan meegewerkt heeft, is gebleken dat u serieuze plannen tot aanschaf van een recreatiewoning in Nederland of in het buitenland heeft.

Hierna volgen enkele vragen over ontwikkelingen die zich momenteel voordoen ten aanzien van recreatiewoningen en uw wensen en voorkeuren op dit gebied.

"

INDIEN [DOELGR = 3] PLAATS IN INLEIDING "Uit onderzoek waar u eerder aan meegewerkt heeft, is gebleken dat u een recreatiewoning in uw bezit heeft.

Hierna volgen enkele vragen over ontwikkelingen die zich momenteel voordoen ten aanzien van recreatiewoningen en uw wensen en voorkeuren op dit gebied.

"

VRAAG 6

INDIEN [Q2 , 1 TO 4]

<?>

9 Doorgaan

VRAAG 7

INDIEN [Q2 , 4 TO 5]

Leest u a.u.b. de volgende beschrijving.

Er is al jarenlang discussie over het (al dan niet illegaal) permanent wonen in recreatiewoningen. De recreatiewoning is dan dus de enige woning ofwel de eerste in plaats van de tweede woning. Het Ministerie van VROM onderzoekt nu of het zogenaamde Deense Model in Nederland een (tussen)oplossing kan zijn.

Volgens dit model krijgt een gepensioneerde het recht op permanente bewoning van zijn of haar recreatiewoning als hij of zij 65 jaar of ouder is, of ouder dan 60 jaar en (vervroegd) pensioen ontvangt en in beide gevallen de woning tenminste 5 jaar in bezit heeft. Het recht vervalt bij verhuizing. Bij overlijden kan het recht alleen overgaan naar de echtgeno(o)t(e), samenwonende partner of de persoon met wie hij/zij een duurzaam huishouden voert.

9 Doorgaan

VRAAG 10

INDIEN [Q2 , 5]

In onderzoek waar u eerder aan meegewerkt heeft, heeft u aangegeven dat er bij invoering van het Deens Model in Nederland

een kans bestaat dat u tot aanschaf van een recreatiewoning zult overgaan. Hoe waarschijnlijk acht u het dat u een

dergelijk plan daadwerkelijk zult realiseren?

- 1 Zeer waarschijnlijk
- 2 Waarschijnlijk
- 3 Neutraal
- 4 Onwaarschijnlijk
- 5 Zeer onwaarschijnlijk

INDIEN [Q10 , 3 TO 5] GA VERDER NAAR VRAAG 220

VRAAG 20

INDIEN [Q2 , 4]

U heeft onlangs aangegeven serieuze plannen te hebben tot aanschaf van een recreatiewoning in het buitenland. Zou invoering van het Deense Model in Nederland gevolgen hebben voor de locatiekeuze voor uw recreatiewoning?

- 1 Ja, ik overweeg nu serieus een recreatiewoning in Nederland aan te schaffen in plaats van in het buitenland
  - 2 Nee, mijn plannen blijven ongewijzigd
- GA VERDER NAAR VRAAG 220

VRAAG 30

INDIEN [Q20 , 1 \ Q2 , 3 \ Q10 , 1 TO 2]

Op welke termijn bent u van plan een recreatiewoning aan te schaffen?

- 1 Binnen 1 jaar
- 2 Over 1 tot 2 jaar
- 3 Over 2 tot 5 jaar
- 4 Over 5 tot 10 jaar
- 5 Waarschijnlijk later
- 9 Weet (nog) niet

INDIEN [Q2 , 5] GA VERDER NAAR VRAAG 220

PLAATS IN VRTEXT ""

VERWIJDER UIT Q39 Q39

VRAAG 39

INDIEN [RAN 1]

INDIEN [Q2 , 1 TO 2] VOEG TOE AAN Q39 [9] PLAATS IN VRTEXT "heeft u in bezit?"

INDIEN [Q2 , 3 TO 4] PLAATS IN VRTEXT "zult u naar alle waarschijnlijkheid aanschaffen?"

VRAAG 40

TOON GEEN ANTWOORDCATEGORIËN GENOEMD IN Q39

Welk type recreatiewoning <?>

- 1 Vrijstaande bungalow of zomerhuisje
- 2 Geschakelde bungalow of zomerhuisje
- 3 Appartement
- 4 Chalet
- 8 Anders, namelijk...
- 9 Weet (nog) niet

INDIEN [Q2 , 1 TO 2] PLAATS IN VRTEXT "Is uw recreatiewoning gelijkvloers of telt deze ook (een) bovenverdieping(en)?"

INDIEN [Q2 , 3 TO 4] PLAATS IN VRTEXT "Heeft u plannen voor het aanschaffen van een recreatiewoning die gelijkvloers is, of wilt u ook beschikken over (een) bovenverdieping(en)?"

VRAAG 50

TOON GEEN ANTWOORDCATEGORIËN GENOEMD IN Q39

<?>

- 1 Alles gelijkvloers
- 2 Ook een bovenverdieping (of meerdere bovenverdiepingen)
- 9 Weet (nog) niet

INDIEN [Q2 , 1 TO 2] PLAATS IN VRTEXT "beschikt u"

INDIEN [Q2 , 3 TO 4] PLAATS IN VRTEXT "wilt u beschikken"

VRAAG 60

TOON GEEN ANTWOORDCATEGORIËN GENOEMD IN Q39

Over hoeveel aparte slaapkamers <?> in uw recreatiewoning?

- 1 1 slaapkamer
- 2 2 slaapkamers
- 3 3 slaapkamers
- 4 4 of meer slaapkamers
- 9 Weet (nog) niet

VRAAG 70

INDIEN [Q2 , 1 TO 2]

Sinds wanneer heeft u deze recreatiewoning in uw bezit?

- 1 Sinds dit jaar (2005)
- 2 Sinds 2004
- 3 Sinds 2003
- 4 Sinds 2002
- 5 Sinds 2001
- 6 Sinds 2000
- 7 Sinds 1999 of langer geleden

VRAAG 80

INDIEN [Q2 , 3 TO 4] SAVE T5

Welke provincie heeft uw voorkeur als u een recreatiewoning gaat aanschaffen?

- 3 Eigen gemeente
 GA VERDER NAAR VRAAG 89
- 11 Groningen
- 12 Friesland
- 13 Drenthe
- 14 Overijssel
- 15 Flevoland
- 16 Gelderland
- 17 Noord-Holland
- 18 Zuid-Holland
- 19 Utrecht
- 20 Zeeland
- 21 Noord-Brabant
- 22 Limburg

INDIEN [# Q80] GA VERDER NAAR VRAAG 89

VRAAG 81

ALPHA 117L4

INDIEN [Q80 , 11 TO 22] LIST [Q80]

In welke gemeente in <Question 80> overweegt u om een recreatiewoning aan te schaffen?

(Met <PAGE UP> en <PAGE DOWN> kunt u de hele lijst in beeld brengen.

Of druk de beginletters in, waardoor een selectie in beeld komt.)

VRAAG 82

Overweegt u nog meer gemeenten in <Question 80>?

- 1 Ja
- 2 Nee
 GA VERDER NAAR VRAAG 89

VRAAG 83

ALPHA 122L4

INDIEN [Q80 , 11 TO 22] LIST [Q80]

In welke gemeente in <Question 80> overweegt u nog meer om een recreatiewoning aan te schaffen?

(Met <PAGE UP> en <PAGE DOWN> kunt u de hele lijst in beeld brengen.

Of druk de beginletters in, waardoor een selectie in beeld komt.)

VRAAG 84

Overweegt u nog meer gemeenten in <Question 80>?

- 1 Ja
- 2 Nee
 GA VERDER NAAR VRAAG 89

VRAAG 85

ALPHA 127L4

INDIEN [Q80 , 11 TO 22] LIST [Q80]

In welke gemeente in <Question 80> overweegt u nog meer om een recreatiewoning aan te schaffen?

(Met <PAGE UP> en <PAGE DOWN> kunt u de hele lijst in beeld brengen.

Of druk de beginletters in, waardoor een selectie in beeld komt.)

VRAAG 90

INDIEN [Q2 , 1 TO 2] SAVE T5

Waar is uw recreatiewoning gelegen?

- 3 Eigen gemeente
- 11 Groningen
- 12 Friesland
- 13 Drenthe
- 14 Overijssel
- 15 Flevoland
- 16 Gelderland
- 17 Noord-Holland
- 18 Zuid-Holland
- 19 Utrecht
- 20 Zeeland
- 21 Noord-Brabant
- 22 Limburg
- 4 België
- 5 Duitsland
- 6 Frankrijk
- 7 Spanje
- 9 Ander land, namelijk ...

INDIEN [Q90 , 4 TO 9] GA VERDER NAAR VRAAG 220

INDIEN [# Q90] GA VERDER NAAR VRAAG 99

VRAAG 95

ALPHA 133L4

INDIEN [Q90 , 11 TO 22] LIST [Q90]

In welke gemeente in <Question 90> is uw recreatiewoning gelegen?

(Met <PAGE UP> en <PAGE DOWN> kunt u de hele lijst in beeld brengen.

Of druk de beginletters in, waardoor een selectie in beeld komt.)

INDIEN [Q2 , 1 TO 2] PLAATS IN VRTEXT "kunt u de ligging van uw recreatiewoning het best karakteriseren?"

INDIEN [Q2 , 3 TO 4] PLAATS IN VRTEXT "zal de recreatiewoning die u wilt aanschaffen waarschijnlijk gelegen zijn?"

VRAAG 100

Hoe <?>

- 1 binnen de bebouwde kom
- 2 in aansluiting op de bebouwde kom
- 3 in het buitengebied

VRAAG 110

INDIEN [Q2 , 1 TO 2]

Is uw recreatiewoning gelegen in of nabij een kwetsbaar gebied (Ecologische Hoofdstructuur, Vogel- en

Habitatgebied,

Natuurwetgebied)?

- 1 De recreatiewoning is gelegen in een kwetsbaar gebied
- 2 De recreatiewoning ligt grenzend aan een kwetsbaar gebied
- 3 De recreatiewoning ligt niet in de buurt van een kwetsbaar gebied
- 9 Weet niet

INDIEN [Q2 , 1 TO 2] PLAATS IN VRTEXT "uw woning is gesitueerd"

INDIEN [Q2 , 3 TO 4] PLAATS IN VRTEXT "u een recreatiewoning wilt aanschaffen"

VRAAG 120

TOON GEEN ANTWOORDCATEGORIËN GENOEMD IN Q39

Hoe is het landschapstype waarin <?>, het best te typeren?

- 1 Heuvellandschap
- 2 Strand\zee\duinen
- 3 Meren\plassen\rivieren
- 4 Bos\heide
- 5 Platteland\polder
- 6 Stedelijke omgeving bebouwing
- 8 Anders, namelijk...
- 9 Weet (nog) niet

INDIEN [Q2 , 1 TO 2] PLAATS IN VRTEXT "valt uw recreatiewoning?" PLAATS IN NOG "niet weet"

INDIEN [Q2 , 3 TO 4] PLAATS IN VRTEXT "denkt u dat uw recreatiewoning zal vallen?" PLAATS IN NOG "nog niet weet"

VRAAG 130

In welke prijsklasse (inclusief BTW) <?> (als u het <?>, probeer dan toch een schatting te geven)

- 1 Minder dan € 100.000
- 2 € 100.000 - € 150.000
- 3 € 150.000 - € 200.000
- 4 € 200.000 - € 250.000
- 5 € 250.000 - € 300.000
- 6 € 300.000 of meer
- 9 Weet niet

INDIEN [Q2 , 1 TO 2] PLAATS IN VRTEXT "wordt uw recreatiewoning doorgaans gebruikt?"

INDIEN [Q2 , 3 TO 4] PLAATS IN VRTEXT "bent u van plan uw recreatiewoning te gebruiken?"

VRAAG 140

Op welke wijze <?>

- 1 Enkel voor eigen recreatief gebruik (en/of gratis uitleen aan familie, vrienden, kennissen)
- 2 Deels verhuur aan derden, deels eigen recreatief gebruik
- 3 Voornamelijk verhuur aan derden
- 9 Weet niet

INDIEN [Q2 , 1 TO 2] PLAATS IN VRTEXT "heeft u zelf in 2004 in uw recreatiewoning doorgebracht?"

INDIEN [Q2 , 3 TO 4] PLAATS IN VRTEXT "op jaarbasis verwacht u zelf door te brengen in uw recreatiewoning?"

VRAAG 150

Hoeveel nachten <?>

U kunt volstaan met een schatting.

- 1 Minder dan 5 nachten
- 2 5 - 20 nachten
- 3 20 - 40 nachten
- 4 40 - 60 nachten
- 5 60 - 80 nachten
- 6 80 - 100 nachten
- 7 100 nachten of meer
- 9 Weet niet

INDIEN [Q2 , 1 TO 2] PLAATS IN VRTEXT "heeft u uw recreatiewoning in 2004 in totaliteit verhuurd"

INDIEN [Q2 , 3 TO 4] PLAATS IN VRTEXT "op jaarbasis bent u van plan uw recreatiewoning te verhuren"

VRAAG 160

INDIEN [Q140 , 2 TO 3]

Hoeveel nachten <?> aan derden? U kunt volstaan met een schatting.

- 1 Minder dan 5 nachten
- 2 5 - 20 nachten
- 3 20 - 40 nachten
- 4 40 - 60 nachten
- 5 60 - 80 nachten
- 6 80 - 100 nachten
- 7 100 nachten of meer
- 9 Weet niet

VRAAG 170

INDIEN [Q2 , 1 TO 2]

Heeft u momenteel plannen om uw recreatiewoning te verkopen?

- 1 Ja, maar ik overweeg niet om een andere recreatiewoning aan te schaffen
- 2 Ja, en ik overweeg om een andere recreatiewoning aan te schaffen
- 3 Nee

VRAAG 179

Er volgen nu enkele vragen over uw eerste woning, ofwel de woning waarin u permanent woont.

- 9 Doorgaan

VRAAG 180

NCLS

Is uw eerste woning uw eigendom of huurt u de woning?

- 1 Koopwoning (eigendom)
2 Huurwoning

VRAAG 190

NCLS

In wat voor type woning woont u?

- 1 Flat\appartement\etagewoning
2 Rijtjeswoning
3 Hoekwoning
4 Twee onder een kap
5 Vrijstaande woning
8 Anders, namelijk...

INDIEN [Q2 , 4] PLAATS IN NOG "nogmaals" ZO NIET PLAATS IN NOG ""

VRAAG 199

Leest u <?> a.u.b. de volgende beschrijving.

Er is al jarenlang discussie over het (al dan niet illegaal) permanent wonen in recreatiewoningen. De recreatiewoning is dan dus de enige woning ofwel de eerste in plaats van de tweede woning. Het Ministerie van VROM onderzoekt nu of het zogenaamde Deense Model in Nederland een (tussen)oplossing kan zijn. Volgens dit model krijgt een gepensioneerde het recht op permanente bewoning van zijn of haar recreatiewoning als hij of zij 65 jaar of ouder is, of ouder dan 60 jaar en (vervroegd) pensioen ontvangt en in beide gevallen de woning tenminste 5 jaar in bezit heeft. Het recht vervalt bij verhuizing. Bij overlijden kan het recht alleen overgaan naar de echtgeno(o)t(e), samenwonende partner of de persoon met wie hij/zij een duurzaam huishouden voert.

- 9 Doorgaan

VRAAG 200

Volgens het Deens Model komt u (zodra u uw recreatiewoning minimaal vijf jaar in bezit heeft) in aanmerking voor het legaal permanent bewonen van uw recreatiewoning.

Zou u van deze regeling gebruikmaken en dus uw eerste woning verkopen/opzeggen?

- 1 Ja
2 Nee
9 Weet (nog) niet

VRAAG 210

MEERVOUDIGE VRAAG

INDIEN [Q2 , 3 TO 4]

Zal invoering van het Deens Model invloed uitoefenen op uw plannen, en zo ja, op welke wijze? (meerdere antwoorden mogelijk)

- 2 Ja, ik zal hierdoor eerder tot aanschaf overgaan
3 Ja, ik zal hierdoor kiezen voor een ander type recreatiewoning
4 Ja, ik zal hierdoor kiezen voor een grotere recreatiewoning
5 Ja, ik zal hierdoor kiezen voor een luxere recreatiewoning
6 Ja, ik zal hierdoor kiezen voor een recreatiewoning in een hogere prijsklasse
7 Ja, ik zal hierdoor kiezen voor een recreatiewoning op een andere locatie
18 Ja, anders namelijk...
19 Nee, dit zal geen invloed uitoefenen op mijn plannen

VRAAG 220

Tot slot willen we u vragen welke situatie op u van toepassing is?

- 1 Ik ontvang pensioen
2 Ik ontvang AOW
3 Ik ontvang beiden
4 Ik ontvang geen van beiden

Bijlage 3 Tabellen ContinuVakantieOnderzoek

doelgroepen, naar leeftijd en pensioen

			wel pensioen		geen pensioen		-totaal-	
			abs.	%	abs.	%	abs.	%
bezit >= 5 jaar	Leeftijd	50 t/m 54	0	,0	28	66,8	28	37,7
		55 t/m 59	3	7,9	10	24,2	13	17,1
		60 t/m 64	7	21,1	4	9,1	11	14,3
		65 t/m 69	11	32,9	0	,0	11	14,3
		70+	12	38,2	0	,0	12	16,6
		-totaal-	32	100,0	42	100,0	74	100,0
bezit < 5 jaar	Leeftijd	50 t/m 54	0	,0	8	42,4	8	27,8
		55 t/m 59	2	22,5	8	41,2	10	34,7
		60 t/m 64	0	4,5	3	16,5	4	12,4
		65 t/m 69	1	13,5	0	,0	1	4,6
		70+	6	59,5	0	,0	6	20,5
		-totaal-	10	100,0	19	100,0	30	100,0
plannenmakers Nederland	Leeftijd	50 t/m 54	0	6,7	3	31,8	3	21,6
		55 t/m 59	0	6,7	4	50,0	4	32,4
		60 t/m 64	2	40,0	1	18,2	4	27,0
		65 t/m 69	2	33,3	0	,0	2	13,5
		70+	1	13,3	0	,0	1	5,4
		-totaal-	5	100,0	8	100,0	13	100,0
plannenmakers buitenland	Leeftijd	50 t/m 54	0	,0	9	56,8	9	43,9
		55 t/m 59	1	30,8	4	25,0	5	26,3
		60 t/m 64	1	30,8	3	18,2	4	21,1
		65 t/m 69	1	23,1	0	,0	1	5,3
		70+	1	15,4	0	,0	1	3,5
		-totaal-	5	100,0	16	100,0	21	100,0
kanshebbers	Leeftijd	50 t/m 54	5	8,1	71	51,8	76	38,5
		55 t/m 59	11	18,9	57	41,2	68	34,4
		60 t/m 64	15	24,3	10	7,1	24	12,3
		65 t/m 69	13	21,6	0	,0	13	6,6
		70+	16	27,0	0	,0	16	8,2
		-totaal-	60	100,0	138	100,0	198	100,0
totaal	Leeftijd	50 t/m 54	5	4,7	119	53,4	124	37,1
		55 t/m 59	18	16,0	83	37,2	101	30,1
		60 t/m 64	25	22,6	21	9,4	46	13,9
		65 t/m 69	28	24,7	0	,0	28	8,3
		70+	36	32,0	0	,0	36	10,7
		-totaal-	112	100,0	223	100,0	335	100,0

type tweede woning, huidige doelgroep

	totaal	
	abs.	%
Vrijstaande bungalow of zomerhuisje	18	70,1
Chalet	4	14,9
Anders, namelijk...	4	14,9
-totaal-	25	100,0

aantal verdiepingen tweede woning naar interesse deens model, huidige doelgroep

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Alles gelijkvloers	3	59,5	9	53,6	3	66,7	14	56,6
Ook een bovenverdieping (of meerdere bovenverdiepingen)	2	40,5	8	46,4	1	33,3	11	43,4
-totaal-	4	100,0	17	100,0	4	100,0	25	100,0

aantal aparte slaapkamers tweede woning naar interesse deens model, huidige doelgroep

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1 slaapkamer	0	,0	0	,0	3	66,7	3	10,0
2 slaapkamers	3	59,5	11	60,9	0	,0	13	51,6
3 slaapkamers	2	40,5	4	24,5	1	33,3	7	28,5
4 of meer slaapkamers	0	,0	3	14,6	0	,0	3	10,0
-totaal-	4	100,0	17	100,0	4	100,0	25	100,0

jaartal waarin de recreatiewoning is aangeschaft, naar interesse deens model, huidige doelgroep

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Sinds 2000	2	40,5	1	5,3	0	,0	3	10,4
Sinds 1999 of langer geleden	3	59,5	16	94,7	4	100,0	23	89,6
-totaal-	4	100,0	17	100,0	4	100,0	25	100,0

aantal nachten zelf versus aantal nachten verhuur, huidige doelgroep

	100 nachten of meer		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%
Minder dan 5 nachten	3	54,2	3	54,2
5 - 20 nachten	3	45,8	3	45,8

huidig gebruik tweede woning naar interesse deens model, huidige doelgroep

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Enkel voor eigen recreatief gebruik (en/of gratis uitleen)	4	89,2	12	70,9	4	100,0	20	78,3
Deels verhuur aan derden, deels eigen recreatief gebruik	0	10,8	3	14,6	0	,0	3	11,8
Voornamelijk verhuur aan derden	0	,0	3	14,6	0	,0	3	10,0
-totaal-	4	100,0	17	100,0	4	100,0	25	100,0

ligging binnen/buiten bebouwde kom naar interesse deens model, huidige doelgroep

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
binnen de bebouwde kom	0	,0	1	7,3	0	,0	1	5,0
in aansluiting op de bebouwde kom	1	29,7	1	7,3	3	66,7	5	19,9
in het buitengebied	3	70,3	15	85,4	1	33,3	19	75,1
-totaal-	4	100,0	17	100,0	4	100,0	25	100,0

ligging in kwetsbaar gebied naar interesse deens model, huidige doelgroep

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
De recreatiewoning is gelegen in een kwetsbaar gebied	1	29,7	3	14,6	1	33,3	5	19,9
De recreatiewoning ligt grenzend aan een kwetsbaar gebied	1	29,7	5	27,2	1	33,3	7	28,5
De recreatiewoning ligt niet in de buurt van een kwetsbaar gebied	2	40,5	10	58,3	1	33,3	13	51,6
-totaal-	4	100,0	17	100,0	4	100,0	25	100,0

landschapstype huidige recreatiewoning naar interesse deens model, huidige doelgroep

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Strand\zee\duinen	0	,0	3	17,2	0	,0	3	11,8
Meren\plassen\rivieren	0	10,8	4	21,9	0	,0	4	16,7
Bos\heide	4	89,2	6	36,4	1	33,3	11	44,8
Platteland\polder	0	,0	4	24,5	0	,0	4	16,7
Stedelijke omgeving bebouwing	0	,0	0	,0	1	33,3	1	5,0
Anders, namelijk...	0	,0	0	,0	1	33,3	1	5,0
-totaal-	4	100,0	17	100,0	4	100,0	25	100,0

verkoopplannen tweede woning naar interesse deens model, huidige doelgroep

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Ja, maar ik overweeg niet om een andere recreatiewoning aan	0	,0	8	43,7	0	,0	8	29,9
Nee	4	100,0	10	56,3	4	100,0	18	70,1
-totaal-	4	100,0	17	100,0	4	100,0	25	100,0

eigendom eerste woning naar interesse deens model, huidige doelgroep

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Koopwoning (eigendom)	3	70,3	11	65,6	3	66,7	17	66,5
Huurwoning	1	29,7	6	34,4	1	33,3	8	33,5
-totaal-	4	100,0	17	100,0	4	100,0	25	100,0

type eerste woning naar interesse deens model, huidige doelgroep

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Flat\appartement\etagewoning	0	,0	5	27,2	1	33,3	6	23,5
Rijteswoning	0	10,8	3	14,6	1	33,3	4	16,7
Hoekwoning	0	,0	3	14,6	0	,0	3	10,0
Twee onder een kap	1	29,7	4	21,9	0	,0	5	19,9
Vrijstaande woning	1	29,7	4	21,9	0	,0	5	19,9
Anders, namelijk...	1	29,7	0	,0	1	33,3	3	10,0
-totaal-	4	100,0	17	100,0	4	100,0	25	100,0

prijsklasse tweede woning naar interesse deens model, huidige doelgroep

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Minder dan € 100.000	0	,0	11	63,6	3	66,7	13	53,4
€ 100.000 - € 150.000	1	29,7	0	,0	0	,0	1	5,0
€ 150.000 - € 200.000	0	10,8	3	14,6	0	,0	3	11,8
€ 200.000 - € 250.000	3	59,5	0	,0	0	,0	3	10,0
€ 250.000 - € 300.000	0	,0	1	7,3	1	33,3	3	10,0
€ 300.000 of meer	0	,0	3	14,6	0	,0	3	10,0
-totaal-	4	100,0	17	100,0	4	100,0	25	100,0

provincie tweede woning naar interesse deens model, huidige doelgroep

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Eigen gemeente	1	29,7	0	,0	0	,0	1	5,0
Groningen	0	,0	1	7,3	0	,0	1	5,0
Friesland	0	,0	3	14,6	0	,0	3	10,0
Overijssel	1	29,7	3	14,6	0	,0	4	14,9
Gelderland	0	10,8	4	24,5	0	,0	5	18,6
Noord-Holland	0	,0	1	7,3	0	,0	1	5,0
Zuid-Holland	0	,0	3	17,2	3	66,7	5	21,7
Zeeland	0	,0	1	7,3	0	,0	1	5,0
Noord-Brabant	1	29,7	1	7,3	1	33,3	4	14,9
-totaal-	4	100,0	17	100,0	4	100,0	25	100,0

Achtergrondkenmerken toetreders

Count

					Totaal
			wel pensioen	geen pensioen	
bezit >= 5 jaar	Leeftijd	50 t/m 54	0	23	23
		55 t/m 59	1	4	5
		60 t/m 64	0	3	3
		Totaal	1	30	31
bezit < 5 jaar	Leeftijd	50 t/m 54	0	3	3
		55 t/m 59	2	6	8
		60 t/m 64	0	1	1
		65 t/m 69	1	0	1
		70+	3	0	3
Totaal			6	10	16

type tweede woning, toetreders

	totaal	
	abs.	%
Vrijstaande bungalow of zomerhuisje	34	72,4
Geschakelde bungalow of zomerhuisje	3	7,3
Appartement	2	3,7
Chalet	4	7,6
Anders, namelijk...	4	9,0
-totaal-	47	100,0

aantal verdiepingen tweede woning naar interesse deens model, toetreders

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Alles gelijkvloers	9	19,1	13	26,9	5	11,0	27	57,0
Ook een bovenverdieping (of meerdere bovenverdiepingen)	4	8,3	9	18,3	8	16,4	20	43,0
-totaal-	13	27,4	21	45,2	13	27,4	47	100,0

aantal aparte slaapkamers tweede woning naar interesse deens model, toetreders

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1 slaapkamer	3	19,6	2	10,3	1	9,8	6	12,7
2 slaapkamers	6	47,3	10	45,4	6	47,3	22	46,5
3 slaapkamers	4	29,5	6	30,3	4	33,0	14	30,8
4 of meer slaapkamers	0	3,6	3	14,1	1	9,8	5	10,0
-totaal-	13	100,0	21	100,0	13	100,0	47	100,0

jaartal waarin de recreatiewoning is aangeschaft, naar interesse deens model, toetreders

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Sinds dit jaar (2005)	0	,0	1	4,3	0	3,6	1	2,9
Sinds 2004	2	14,3	2	10,8	0	3,6	5	9,8
Sinds 2003	0	,0	2	10,8	2	14,3	4	8,8
Sinds 2002	1	7,2	3	12,4	0	,0	4	7,6
Sinds 2001	0	,0	2	8,1	1	9,8	3	6,4
Sinds 2000	0	,0	1	5,9	3	19,6	4	8,1
Sinds 1999 of langer geleden	10	78,5	10	47,5	6	49,1	26	56,5
-totaal-	13	100,0	21	100,0	13	100,0	47	100,0

aantal nachten zelf versus aantal nachten verhuur, toetreders

	Minder dan 5 nachten		5 - 20 nachten		20 - 40 nachten		40 - 60 nachten		60 - 80 nachten		80 - 100 nachten		100 nachten of meer		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Minder dan 5 nachten	0	2,6	0	,0	0	,0	1	7,0	0	,0	1	7,0	5	28,9	8	45,5
5 - 20 nachten	0	,0	0	,0	0	,0	1	7,0	1	7,0	0	2,6	3	14,1	5	30,8
20 - 40 nachten	0	,0	0	2,6	1	7,0	0	,0	0	,0	0	,0	0	,0	2	9,6
40 - 60 nachten	0	,0	0	,0	0	,0	1	7,0	0	,0	0	,0	1	7,0	3	14,1

huidig gebruik tweede woning naar interesse deens model, toetreders

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Enkel voor eigen recreatief gebruik (en/of gratis uitleen)	9	73,2	13	61,6	7	50,9	29	61,9
Deels verhuur aan derden, deels eigen recreatief gebruik	1	9,8	3	16,2	5	39,3	10	20,8
Voornamelijk verhuur aan derden	2	17,0	5	22,2	1	9,8	8	17,4
-totaal-	13	100,0	21	100,0	13	100,0	47	100,0

ligging binnen/buiten bebouwde kom naar interesse deens model, toetreders

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
binnen de bebouwde kom	0	3,6	2	8,1	1	9,8	3	7,3
in aansluiting op de bebouwde kom	2	13,4	2	10,3	2	13,4	6	12,0
in het buitengebied	11	83,0	17	81,6	10	76,8	38	80,7
-totaal-	13	100,0	21	100,0	13	100,0	47	100,0

ligging in kwetsbaar gebied naar interesse deens model, toetreders

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
De recreatiewoning is gelegen in een kwetsbaar gebied	0	,0	3	11,9	3	19,6	5	10,8
De recreatiewoning ligt grenzend aan een kwetsbaar gebied	8	66,1	9	40,5	4	29,5	21	44,5
De recreatiewoning ligt niet in de buurt van een kwetsbaar gebied	4	33,9	9	41,1	4	33,9	17	37,2
Weet niet	0	,0	1	6,5	2	17,0	4	7,6
-totaal-	13	100,0	21	100,0	13	100,0	47	100,0

landschapstype huidige recreatiewoning naar interesse deens model, toetreders

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Heuvellandschap	1	9,8	2	10,3	0	,0	3	7,3
Strand\zee\duinen	3	26,8	8	40,0	3	19,6	14	30,8
Meren\plassen\rivieren	1	7,2	0	2,2	2	13,4	3	6,6
Bos\heide	4	33,0	6	29,2	6	47,3	16	35,2
Platteland\polder	2	13,4	3	12,4	1	9,8	6	12,0
Stedelijke omgeving bebouwing	0	,0	1	5,9	0	,0	1	2,7
Anders, namelijk...	1	9,8	0	,0	1	9,8	3	5,4
-totaal-	13	100,0	21	100,0	13	100,0	47	100,0

verkoopplannen tweede woning naar interesse deens model, toetreders

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Ja, maar ik overweeg niet om een andere recreatiewoning aan	0	,0	0	2,2	4	29,5	4	9,0
Nee	13	100,0	21	97,8	9	70,5	43	91,0
-totaal-	13	100,0	21	100,0	13	100,0	47	100,0

eigendom eerste woning naar interesse deens model, toetreders

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Koopwoning (eigendom)	11	86,6	21	97,8	11	83,0	42	90,7
Huurwoning	2	13,4	0	2,2	2	17,0	4	9,3
-totaal-	13	100,0	21	100,0	13	100,0	47	100,0

type eerste woning naar interesse deens model, toetreders

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Flat\appartement\etagewoning	0	,0	3	14,6	1	9,8	4	9,3
Rijteswoning	1	9,8	6	26,5	4	33,9	11	24,0
Hoekwoning	3	26,8	1	4,3	3	19,6	7	14,7
Twee onder een kap	1	10,7	5	22,2	1	9,8	7	15,6
Vrijstaande woning	4	29,5	5	25,9	3	23,2	12	26,2
Anders, namelijk...	3	23,2	1	6,5	0	3,6	5	10,3
-totaal-	13	100,0	21	100,0	13	100,0	47	100,0

prijsklasse tweede woning naar interesse deens model, toetreders

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Minder dan € 100.000	4	33,0	10	47,0	2	17,0	16	35,0
€ 100.000 - € 150.000	2	17,0	3	14,6	3	26,8	9	18,6
€ 150.000 - € 200.000	4	29,5	4	18,4	5	42,8	13	28,1
€ 200.000 - € 250.000	1	7,2	3	14,1	2	13,4	6	12,0
€ 250.000 - € 300.000	2	13,4	1	5,9	0	,0	3	6,4
-totaal-	13	100,0	21	100,0	13	100,0	47	100,0

provincie tweede woning naar interesse deens model, toetreders

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Eigen gemeente	2	13,4	0	,0	0	,0	2	3,7
Friesland	0	3,6	0	2,2	0	3,6	1	2,9
Drenthe	0	,0	1	4,3	1	9,8	2	4,6
Overijssel	3	23,2	0	,0	3	23,2	6	12,7
Gelderland	1	9,8	6	29,2	4	33,9	12	25,2
Noord-Holland	1	9,8	3	16,2	0	,0	5	10,0
Zuid-Holland	2	17,0	4	20,0	1	9,8	8	16,4
Utrecht	0	,0	2	8,1	1	9,8	3	6,4
Zeeland	2	13,4	3	14,1	1	9,8	6	12,7
Noord-Brabant	0	,0	1	5,9	0	,0	1	2,7
Limburg	1	9,8	0	,0	0	,0	1	2,7
-totaal-	13	100,0	21	100,0	13	100,0	47	100,0

wijziging plannen buitenland naar binnenland, plannenmakers

	totaal	
	abs.	%
Ja, ik overweeg nu serieus een recreatiewoning in Nederland	4	19,3
Nee, mijn plannen blijven ongewijzigd	17	80,7
-totaal-	21	100,0

aanschaftermijn, plannenmakers

	totaal	
	abs.	%
Binnen 1 jaar	3	18,8
Over 1 tot 2 jaar	4	22,9
Over 2 tot 5 jaar	6	33,4
Over 5 tot 10 jaar	1	4,2
Waarschijnlijk later	1	6,2
Weet (nog) niet	3	14,5
-totaal-	17	100,0

type tweede woning, plannenmakers

	totaal	
	abs.	%
Vrijstaande bungalow of zomerhuisje	10	58,4
Geschakelde bungalow of zomerhuisje	1	6,3
Appartement	1	8,3
Chalet	4	20,8
Weet (nog) niet	1	6,2
-totaal-	17	100,0

aantal verdiepingen tweede woning naar interesse deens model, plannenmakers

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Alles gelijkvloers	8	45,8	3	18,7	1	6,3	12	70,8
Ook een bovenverdieping (of meerdere bovenverdiepingen)	1	6,3	1	6,2	1	8,4	4	20,8
Weet (nog) niet	0	2,1	1	6,2	0	,0	1	8,3
-totaal-	9	54,2	5	31,2	3	14,6	17	100,0

aantal aparte slaapkamers tweede woning naar interesse deens model, plannenmakers

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
2 slaapkamers	8	80,7	3	60,0	1	42,7	12	68,7
3 slaapkamers	1	15,4	2	33,4	1	57,3	5	27,2
4 of meer slaapkamers	0	3,8	0	,0	0	,0	0	2,1
Weet (nog) niet	0	,0	0	6,7	0	,0	0	2,1
-totaal-	9	100,0	5	100,0	3	100,0	17	100,0

ligging binnen/buiten bebouwde kom naar interesse deens model, plannenmakers

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
binnen de bebouwde kom	0	3,8	0	,0	0	,0	0	2,1
in aansluiting op de bebouwde kom	2	19,3	3	46,7	0	14,2	5	27,1
in het buitengebied	7	76,9	3	53,3	2	85,8	12	70,8
-totaal-	9	100,0	5	100,0	3	100,0	17	100,0

landschapstype huidige recreatiewoning naar interesse deens model, plannenmakers

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Heuvellandschap	1	7,7	1	20,1	0	,0	2	10,5
Strand\zee\duinen	2	19,2	0	6,7	0	,0	2	12,5
Meren\plassen\rivieren	2	19,2	0	,0	0	14,4	2	12,5
Bos\heide	4	38,5	3	53,3	2	71,2	8	47,9
Platteland\polder	1	7,7	1	13,3	0	14,4	2	10,4
Anders, namelijk...	0	3,9	0	,0	0	,0	0	2,1
Weet (nog) niet	0	3,8	0	6,7	0	,0	1	4,2
-totaal-	9	100,0	5	100,0	3	100,0	17	100,0

aantal nachten zelf versus aantal nachten verhuur, plannenmakers

	20 - 40 nachten		40 - 60 nachten		60 - 80 nachten		80 - 100 nachten		100 nachten of meer		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
5 - 20 nachten	0	,0	0	,0	0	,0	0	6,7	0	,0	0	6,7
20 - 40 nachten	0	6,7	0	6,7	0	,0	0	,0	1	20,0	2	33,4
40 - 60 nachten	1	13,3	0	,0	0	,0	0	6,7	0	,0	1	20,0
60 - 80 nachten	0	6,7	0	6,7	0	6,7	0	6,7	0	,0	1	26,6
100 nachten of meer	0	,0	0	6,7	0	,0	0	6,7	0	,0	1	13,3

toekomstig gebruik tweede woning naar interesse deens model, plannenmakers

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Enkel voor eigen recreatief gebruik (en/of gratis uitleen aa	6	69,3	4	66,7	1	57,3	12	66,7
Deels verhuur aan derden, deels eigen recreatief gebruik	3	26,9	1	26,6	1	42,7	5	29,1
Voornamelijk verhuur aan derden	0	3,8	0	,0	0	,0	0	2,1
Weet niet	0	,0	0	6,7	0	,0	0	2,1
-totaal-	9	100,0	5	100,0	3	100,0	17	100,0

eigendom eerste woning naar interesse deens model, plannenmakers

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Koopwoning (eigendom)	6	69,2	4	73,3	3	100,0	13	75,0
Huurwoning	3	30,8	1	26,7	0	,0	4	25,0
-totaal-	9	100,0	5	100,0	3	100,0	17	100,0

type eerste woning naar interesse deens model, plannenmakers

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Flat\appartement\etagewoning	1	11,5	1	20,0	0	14,4	3	14,6
Rijtjeswoning	2	23,1	1	26,6	0	,0	4	20,8
Hoekwoning	3	27,0	0	6,7	0	14,2	3	18,8
Twee onder een kap	1	15,4	1	26,7	1	28,8	4	20,9
Vrijstaande woning	2	19,2	1	20,0	1	42,7	4	22,9
Anders, namelijk...	0	3,8	0	,0	0	,0	0	2,1
-totaal-	9	100,0	5	100,0	3	100,0	17	100,0

prijsklasse tweede woning naar interesse deens model, plannenmakers

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Minder dan € 100.000	4	38,4	2	39,9	1	28,6	6	37,5
€ 100.000 - € 150.000	3	34,7	1	26,6	1	28,4	5	31,3
€ 150.000 - € 200.000	1	15,3	1	20,1	0	14,2	3	16,7
€ 200.000 - € 250.000	1	7,7	0	6,7	0	,0	1	6,2
€ 250.000 - € 300.000	0	3,8	0	,0	0	14,4	1	4,2
€ 300.000 of meer	0	,0	0	,0	0	14,4	0	2,1
Weet niet	0	,0	0	6,7	0	,0	0	2,1
-totaal-	9	100,0	5	100,0	3	100,0	17	100,0

provincie tweede woning naar interesse deens model, plannenmakers

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Eigen gemeente	0	,0	0	6,7	0	,0	0	2,1
Groningen	0	3,9	0	,0	0	,0	0	2,1
Friesland	1	15,4	0	,0	0	14,2	2	10,4
Drenthe	1	11,6	1	26,6	1	57,0	4	22,9
Overijssel	0	3,8	0	6,7	0	,0	1	4,2
Flevoland	0	3,8	0	,0	0	,0	0	2,1
Gelderland	1	15,4	1	20,0	0	14,4	3	16,7
Noord-Holland	1	15,3	0	,0	0	,0	1	8,3
Utrecht	0	3,8	0	6,7	0	,0	1	4,2
Zeeland	1	11,5	1	13,3	0	14,4	2	12,5
Noord-Brabant	1	7,7	0	,0	0	,0	1	4,2
Limburg	1	7,7	1	20,1	0	,0	2	10,5
-totaal-	9	100,0	5	100,0	3	100,0	17	100,0

invloed van Deens model op de plannen, naar interesse deens model, plannenmakers

	Ja		Nee		Weet (nog) niet		-Totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ja, eerder aanschaffen	5	49,9	0	6,7	2	71,6	7	39,6
ja, ander type recreatiewoning	1	15,3	0	,0	0	14,2	2	10,4
ja, grotere recreatiewoning	2	23,1	0	,0	0	14,2	3	14,6
ja, luxere recreatiewoning	2	23,1	1	13,4	0	,0	3	16,7
ja, recreatiewoning in hogere prijsklasse	1	7,7	0	6,7	0	,0	1	6,2
ja, recreatiewoning op andere locatie	0	,0	0	,0	0	,0	0	,0
ja, andere invloed	0	,0	0	,0	0	,0	0	,0
nee, geen invloed	2	19,3	4	80,0	0	,0	6	35,4

waarschijnlijkheid plan, kanshebbers

	totaal	
	abs.	%
Zeer waarschijnlijk	8	4,1
Waarschijnlijk	86	43,4
Neutraal	79	40,2
Onwaarschijnlijk	21	10,7
Zeer onwaarschijnlijk	3	1,6
-totaal-	198	100,0

waarschijnlijkheid plan naar aanschaftermijn, kanshebbers

	Binnen 1 jaar		Over 1 tot 2 jaar		Over 2 tot 5 jaar		Over 5 tot 10 jaar		Waarschijnlijk later		Weet (nog) niet		-totaal-	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Zeer waarschijnlijk	2	1,7	2	1,7	5	5,2	0	,0	0	,0	0	,0	8	8,6
Waarschijnlijk	3	3,4	13	13,8	32	34,5	26	27,6	5	5,2	6	6,9	86	91,4
-totaal-	5	5,2	15	15,5	37	39,7	26	27,6	5	5,2	6	6,9	94	100,0